

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C149 – BIN12**

zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme

van 9 maart 2010

INHOUD

Interpellatie van de heer Jos De Meyer tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de toestand van de gebouwen van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) in Merelbeke	3
Met redenen omklede motie	8
Vraag om uitleg van de heer Stefaan Sintobin tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de mogelijke terugkeer van Ryanair naar de luchthaven van Oostende	8
Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over kustreddingsdiensten tijdens het toeristische seizoen	13
Vraag om uitleg van de heer Marnic De Meulemeester tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de tweede pensioenpijler voor contractuele personeelsleden van lokale besturen	
Vraag om uitleg van mevrouw Mia De Vits tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over een tweede pensioenpijler voor contractuele ambtenaren	16
Vraag om uitleg van de heer Peter Gysbrechts tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de nalatigheid en administratieve rompslomp rond de toelating tot crematie	25
Vraag om uitleg van de heer Hermes Sanctorum tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de problematiek van onbestuurbare gemeenten ten gevolge van politieke wijzigingen	
Vraag om uitleg van de heer Felix Strackx tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de onbestuurbaarheid van gemeenten	28
Vraag om uitleg van de heer Lieven Dehandschutter tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het veralgemeend elektronisch stemmen	36

■

Voorzitter: mevrouw Annick De Ridder

Interpellatie van de heer Jos De Meyer tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de toestand van de gebouwen van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) in Merelbeke

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, minister, collega's, enkele weken geleden bracht de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid een bezoek aan het Instituut voor Landbouw en Visserijonderzoek (ILVO) in Merelbeke. Het was een zeer leerrijk bezoek. We vernamen er onder meer dat de eerstesteenlegging voor het nieuwe serrecomplex op 16 maart zal plaatshebben. Het gaat zeker om een terechte en noodzakelijke vervanging. Een en ander staat echter in een schril contrast met de dramatische toestand van de gebouwen van de afdeling Technologie & Voeding. De modernisering van een deel van de gebouwen gelegen in de Van Gansberghelaan 115 was al gepland toen Landbouw nog een federale materie was. Door het Lambermontakkoord werden alle federale investeringen in de site echter opgeschort.

In mijn schriftelijke vraag van 17 mei 2007 was er al sprake van een groot masterplan voor de infrastructuur van het ILVO. Bij die gelegenheid stelde de minister uitdrukkelijk: "De werking van het ILVO komt op korte termijn niet onder druk, omdat er jaarlijks budgetten zijn voor onderhoud en investering aan de gebouwen". Ondertussen bleek dat de volledige uitvoering van de, nochtans noodzakelijke, werken uit het ILVO-masterplan op korte termijn budgettair minder haalbaar waren. In de prioriteitenlijst die door het Agentschap voor Facilitair Management (AFM) werd opgemaakt, is voor 2011, 2012 en 2013 in een stapsgewijze renovatie voorzien, rekening houdend met de budgettaire middelen en andere dringende prioriteiten.

Voornamelijk voor de technische loodsen en het oude gebouw is er nog geen oplossing. Degenen die aanwezig waren op het werkbezoek kunnen getuigen dat de situatie schrijnend is. Een renovatie is tot nu toe niet ingepland. Men wordt ondertussen geconfronteerd met lekkende daken, vochtproblemen in de muren, problemen met de elektrische installatie, doorgeroeste en dichtgelaste raamkaders en zelfs letterlijk water in de kelders.

Het inrichten en uitrusten van bijkomende lokalen en laboratoria ten behoeve van projecten is dan ook onmogelijk. Heel dringend zijn onder andere een goed uitgerust labo voor onderzoek met genetisch gemodificeerde organismen (ggo) en een labo voor emissiemetingen. Wat de lokalen voor het werken met ggo's betreft, moet ook rekening gehouden worden met de opgelegde voorwaarden met betrekking tot de bioveiligheid. Die randvoorwaarden zijn moeilijk te verzoenen met de huidige staat van het gebouw. Ook de afdeling Agrotechniek, die met het grootste deel van zijn technische labo's gevestigd is in de loodsen, wordt sterk beperkt in haar werking.

Minister, deze samenvatting is nog vriendelijk gesteld, want de situatie is zonder meer schrijnend te noemen. Om deze historisch aanslepende problematiek op te lossen, is een eenmalige bijkomende investering in infrastructuur dringend noodzakelijk.

Minister, bent u op de hoogte van de toestand van de gebouwen van het ILVO? Beschikt u over een adequate inventaris van de problemen? Werd de betreffende site al bezocht door de interne preventiedienst van de Vlaamse overheid? Zo ja, bestaat daar een rapport van? Zo nee, lijkt een plaatsbezoek dan niet aangewezen? Werd er al een raming gemaakt van de kostprijs om de historische achterstand inzake renovatie van de betreffende gebouwen weg te werken? Welke mogelijkheden ziet u om op korte termijn in de nodige eenmalige bijkomende financiering te voorzien, bijvoorbeeld via de Lambertmontmiddelen, om de toestand van de gebouwen en de werking van het ILVO te normaliseren en te moderniseren? Bent u er zich van bewust dat er toonaangevend onderzoek op internationaal niveau wordt verricht in dit

instituut en dat de toestand van de infrastructuur op termijn ernstige gevolgen kan hebben voor de internationale accreditatie?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Voorzitter, ik neem vooral het woord om de interpellatie van de heer De Meyer te ondersteunen. Ik wil de ernst van de situatie onderstrepen. Samen met een aantal andere collega's was ik aanwezig op het werkbezoek.

Twee zaken hebben me toen verbaasd. Er wordt echt wel hoogtechnologisch onderzoek gevoerd. Op dat vlak zijn we koploper in Europa, en misschien zelfs in de hele wereld. Daarnaast was ik ook verbaasd over de toestand van de gebouwen. Minister, ik weet niet u ooit op de site bent geweest. Mij doet ze denken aan oude DDR-toestanden. Er staan aftandse grote gebouwen. Ik beken eerlijk dat ik niet graag de energiefactuur zou willen betalen. De Vlaming wordt aangespoord om zuinig om te springen met de energie. Ik denk dat de energiefactuur daar bijzonder hoog zal zijn.

Minister, ik zal niet herhalen wat de heer De Meyer heeft gezegd. Het klopt dat men kan spreken van afbladderende muren, invallende plafonds, insijpelende regen. In bepaalde loodsen moeten de elektriciteitskastjes worden afgedekt tegen de regen omdat anders de elektriciteit keer op keer uitvalt. Ik ondersteun dan ook de vragen van de heer De Meyer.

Minister, als er geen doorlichting en inventaris is geweest inzake de grootste noden, zou ik willen vragen daarvoor te zorgen. Ik vraag u ook om de grootste noden op korte termijn te lenigen. Er moet ook een structurele oplossing op de langere termijn geboden worden om de problemen op te lossen. Er moeten inspanningen geleverd worden. De instelling zou een visitekaartje moeten zijn voor Vlaanderen. In de huidige toestand is dat absoluut niet het geval.

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Ik kan alleen maar bevestigen wat de collega's zeggen. De toestand van de gebouwen is daar zeer ernstig. Ik moet de voorbeelden hier niet herhalen. Het is wel duidelijk dat de gebouwen zich in zeer slechte staat bevinden. De energiekost is er zeer hoog, en hoogtechnologisch toestellen staan er in lekkende gebouwen.

Dit past in het feit dat deze gebouwen in 2003 werden overgedragen door de federale overheid in het kader van de Lambermontakkoorden. Voor die overdracht waren er al jaren geen investeringen of onderhoudswerken meer gebeurd. Wallonië heeft zelfs de overdracht niet volledig aanvaard omdat de gebouwen in te slechte toestand verkeerden – er was namelijk ook een vestiging in Wallonië.

In de beleidsnota staat dit dossier vermeld als knelpunt dossier. Minister, dat geeft aan dat u weet dat er problemen zijn met de toestand van de gebouwen.

Er zijn ondertussen al een aantal investeringen gebeurd. Zo werden er laboratoria vernieuwd. Binnenkort is er de eerstesteenlegging van de nieuwe serre. Er is ook een plan om op termijn zaken aan te pakken. Maar, minister, kunt u niet eens onderzoeken of er op korte termijn een inhaaloperatie mogelijk is en of er een andere manier is om die zaken te bekijken, zodat er op korte termijn structureel iets aan veranderd kan worden? U moet eventueel overleggen met de mensen van het ILVO zelf om te weten hoe zij dat zien.

Van de gronden rond het ILVO blijkt nog een deel het eigendom te zijn van de federale overheid. Dat past in die overdracht die Wallonië niet wil aanvaarden. Dat zou al een aantal keren op het Overlegcomité aan bod zijn gekomen. Kunt u het op de agenda plaatsen, zodat die gronden toch kunnen worden overgedragen zodat het ILVO er ten volle gebruik van kan maken?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, collega's, vraagstellers, er is inderdaad een probleem met betrekking tot de gebouwen van het ILVO. Ik ben daarvan op de hoogte. Bij de overdracht in 2003 – een principiële overdracht, want de gebouwen zijn nog altijd niet overgedragen – waren de gebouwen al in zeer slechte staat van onderhoud. Met de Lambermontakkoorden zijn de dienst en de mensen overgedragen, de gebouwen zijn nog altijd niet overgedragen. Daar zit nog altijd het grootste knelpunt. Het Agentschap voor Facilitair Management (AFM) doet een aantal werken. Dat gebeurt met iets dat niet ons eigendom is. Dat is iets totaal anders dan wanneer je eigenaar bent. Het AFM voert de meest noodzakelijke onderhoudswerken en instandhoudingswerken uit. Deze werken zijn toch heel duur. Het gaat niet om een likje verf of het vervangen van een lamp: het zijn telkens serieuze bedragen die daarin worden geïnvesteerd om ervoor te zorgen dat de gebouwen in de mate van het mogelijke in stand worden gehouden en dat de medewerkers over voldoende aanvaardbare werkomstandigheden kunnen beschikken.

Het probleem is inderdaad, zoals mevrouw Eerlingen zegt, dat de overdracht nog altijd geblokkeerd is na al die jaren, ondanks alle mogelijke procedures en verzoeken, ook door de minister van Landbouw. In 2004 werd er wijs gehandeld: in samenspraak met de Vlaamse Bouwmeester werd een procedure gestart voor een masterplan via een open oproep. Die studieopdracht werd gegund aan een studiebureau. ILVO heeft dat masterplan ontvangen op 29 augustus 2006. Uit dat masterplan blijkt ten overvloede wat u allen hier aanklaagt: dat die gebouwen in een slechte toestand verkeren. Er was ook een inventaris en er was een eindconclusie over wat er in het kader van dat masterplan zou moeten gebeuren.

Mijnheer De Meyer, de interne dienst voor preventie en bescherming op het werk van het ILVO voert altijd, specifiek in het kader van welzijn en milieu, jaarlijks meerdere doorlichtingen per site uit. Die verslagen worden niet bezorgd aan het AFM, ik heb ze dus niet. Er is ook jaarlijks een rondgang van de mensen van het ILVO met de bedrijfsarts en de mensen van de vakorganisaties. Elke rondgang leidt tot een aantal verbeteringsvoorstellen. Ook die verslagen heeft het AFM niet, en dus heb ik ze ook niet. Maar de conclusies van de verbeteringsvoorstellen worden door het ILVO wel ter bespreking gebracht bij het AFM. Dat leidt tot een aantal aanpassingswerken, uiteraard met prioritering in functie van wat budgettair en praktisch mogelijk is. Zo zijn er al maatregelen genomen in samenspraak met het ILVO en het AFM. Er gebeuren voldoende controles en er is ook voldoende opvolging. Het probleem is dat het niet onze eigendom is en dat de kosten die je als eigenaar zou maken voor heel grote werken fenomenaal hoog zijn.

Het masterplan bevat een scenario van drie fases van telkens 4 jaar. De bedragen van die fases zijn respectievelijk 13,3 miljoen euro, 17,4 miljoen euro en 12,2 miljoen euro: een totaal van 42,9 miljoen euro, en dat alles exclusief btw en erelonen en studiekosten. Dit wijst op de omvang van de problematiek.

De realisatie van dit masterplan werd niet aangepakt. Het zal misschien nooit helemaal worden uitgevoerd omdat er ondertussen is beslist dat een deel van de mensen daar naar het Vlaams Administratief Centrum (VAC) in Gent zullen verhuizen. Er zal daar dus niet zoveel personeel werken als voorheen. Ook is – ik hoef het u niet te zeggen – dit omvangrijke plan budgettair niet haalbaar. Het directiecomité van het ILVO heeft een minimasterplan uitgewerkt, met een kortetermijnplanning van telkens 3 jaar en een jaarlijks richtbudget van 2 à 3 miljoen euro. Daaruit komt dan het jaarlijkse investeringsprogramma, na overleg tussen het ILVO en het AFM. In 2009 heeft het AFM in totaal 3 miljoen euro geïnvesteerd in de ILVO-sites in Melle en Merelbeke. Voor 2010 is ongeveer 2 miljoen euro ingeschreven op de begroting van het AFM.

Wat zijn de mogelijkheden op korte termijn? Het lijkt me goed door te gaan met dat minimasterplan, waarbij jaarlijks 2 à 3 miljoen euro wordt uitgetrokken en daadwerkelijk geïnvesteerd om die toestand te verhelpen. Het hoofdprobleem is dat de toestand waarin die gebouwen werden 'overgenomen' van de Regie der Gebouwen, zeer lamentabel was. Er was

in jaren echt geen onderhoud meer gebeurd. Dat gaat natuurlijk uiteindelijk ten koste van heel fundamentele toestanden bij dergelijke gebouwen.

Ik heb geen vraag ontvangen van het ILVO om de huidige samenwerking te herbekijken. We moeten het huidige budgettaire kader in acht nemen. Ook moeten we in acht nemen dat we geen eigenaar zijn, dat een deel van het personeel verhuist en dat het grote masterplan van meer dan 42 miljoen euro, kosten, erelonen en btw inbegrepen, niet betaalbaar is. Op korte termijn biedt werken met dat minimasterplan een oplossing voor de hoogstnodige werken.

Mijnheer De Meyer, ik ben me zeer zeker bewust van het toonaangevend onderzoek op internationaal niveau. De hele regering is ervan overtuigd dat dit instituut toonaangevend onderzoek verricht. Er zijn trouwens afspraken voor een nieuwe onderzoeksserre op Plant 21, om dit voort te bestendigen. In het kader van Vlaanderen in Actie (ViA) heeft het ILVO ook een toekomstvisie 2020 opgesteld. Voor de locaties waarvoor accreditatie nodig is, voorziet het AFM in de nodige werken, in samenspraak met het ILVO. Het tijdelijk buiten gebruik stellen van een aantal lokalen op de site Technologie en Voeding wegens ongezonde werkomstandigheden, waarover al werd gesproken, heeft geen rechtstreekse invloed op de accreditaties.

Ik heb dus geen concrete vraag van het ILVO om op een andere manier te werken dan zoals nu is afgesproken. Natuurlijk ben ik bereid om, mochten er nieuwe noden zijn, het agentschap de opdracht te geven een oplossing te vinden. Die oplossing zal in de loop van deze regeerperiode worden geconditioneerd door de budgettaire beperkingen, maar het is ook vooral belangrijk dat we daar als eigenaar kunnen optreden.

Ik neem er akte van dat er waarschijnlijk problemen zijn met de energierekening. Zoals de minister van Landbouw dat al herhaaldelijk heeft gedaan, zal ik dit nogmaals ter bespreking voorleggen aan de regering, om te zien of er toch geen doorbraak mogelijk is.

Mijnheer De Meyer, u kunt misschien ook eens uw federale collega's aanspreken. Dat is echt wel een probleem dat al aansleept van 2003. Dat wordt nog steeds niet uitgevoerd. Een reeks gebouwen raakt niet overgedragen. Dat is natuurlijk voor niemand goed. We kennen allemaal de situatie bij de Regie der Gebouwen. Daarmee vergeleken zorgen wij, ondanks onze beperkte middelen, toch altijd in de mate van het mogelijke voor een zo goed mogelijk onderhoud. Hier is natuurlijk een inhaaloperatie nodig. Als er ooit middelen zijn, moet dat gebeuren: u hebt gelijk. Ik kan alleen maar zeggen dat die er vandaag niet zijn. Het ILVO en het AFM hebben hun verantwoordelijkheid genomen door te beslissen dit terug te schroeven, maar met een minimasterplan te zorgen voor een recurrente investering die uitvoerbaar is.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Minister, ik dank u voor uw uitvoerige en genuanceerde antwoord. Ik wil echter uiteraard nog een aantal beschouwingen maken bij dat antwoord. Voor de mensen die daar werken en voor de mensen die werkzaam zijn in de ruime land- en tuinbouwsector, zeker die in het buitenland, speelt de vraag of dit nu federale of Vlaamse eigendom is geen enkele rol. Dat zult u begrijpen. Ik begrijp uiteraard dat dit vanuit Vlaamse invalshoek een niet onbelangrijk aspect is, en dat al het mogelijke moet worden gedaan om dat proces af te ronden. We moeten echter weten dat dit voor gebruikers of klanten minder een rol speelt. Ik begrijp echter uw beleidsmatige invalshoek.

Ik wil ook de collega's die aanwezig waren bij het werkbezoek, bedanken voor hun steun. Om het even welk lid van deze commissie zou hierover een vraag hebben gesteld, mocht hij aanwezig zijn geweest bij dat werkbezoek. Dit is immers zo schrijnend. Wie daar is geweest, zwijgt niet over deze toestand.

Minister, ik heb een bijkomende vraag. Op 16 maart wordt een volledig nieuw serrecomplex geopend. Is dat dan Vlaamse eigendom? Is dat Vlaamse grond of federale grond? U verwijst daar immers naar. Ik merk dat deze nieuwe serres wel kunnen worden gerealiseerd, en

gelukkig maar. U hebt zeer terecht verwezen naar 2003. Toen is er een overdracht geweest van een deel van de bevoegdheden, maar niet van de gebouwen. U hebt gewezen op het masterplan van 29 augustus 2006 en op de zeer hoge kostprijs ervan, om uiteindelijk te stellen dat het minimasterplan voort wordt uitgevoerd. Zoals iedereen in deze vergadering ben ik me er ten volle van bewust dat de financiële situatie waarin Vlaanderen zich bevindt, u niet alles toelaat.

Ik wil toch wijzen op het uitzonderlijke belang van het ILVO, waar ruim 500 mensen werken. Ongeveer 250 mensen zijn universitair geschoolde onderzoekers en artsen van niveau A. Het ILVO zorgt voor een immense uitstraling, zowel in Vlaanderen als internationaal.

Vlaanderen stelt altijd dat wetenschappelijk onderzoek bijzonder belangrijk is. Ik volg van nabij de landbouwsector op. Die sector is voor ons erg belangrijk. Het wetenschappelijk onderzoek dat mee voor de toekomst van de landbouwsector moet zorgen, moet kansen krijgen. Ook de knowhow die Vlaanderen op dat vlak in huis heeft, moet maximaal worden gebruikt. Ik heb uw antwoord met veel aandacht beluisterd. Ik pleit ervoor om eens een werkbezoek aan het ILVO te brengen.

Na onze interessante dialoog zal ik hen suggereren om aan te dringen op een constructief gesprek met de minister van Landbouw, maar ook met de minister bevoegd voor de gebouwen, om te onderzoeken wat op lange, maar ook op korte termijn kan gebeuren. Ik dank u alvast voor uw belangstelling en voor uw engagement. Na ons werkbezoek met de commissie en na deze interpellatie hoop ik dat een en ander nog tijdens deze legislatuur versneld wordt aangepakt.

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Ik dank u voor het uitvoerige antwoord. Ik heb er begrip voor dat er budgettaire beperkingen zijn. Ik vind het wel een goede zaak dat het Masterplan kan worden uitgevoerd. Ik hoop dat dit zo snel en zo vlot mogelijk zal gebeuren. Misschien zijn er nog andere wegen om die projecten te financieren. Kan daarover nog met het ILVO worden overlegd? Ik begrijp dat het ILVO met een aantal vragen blijft zitten.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Ook ik heb begrip voor de budgettaire beperkingen. Wel vraag ik me af of op de lange termijn een minimasterplan zal volstaan. Gezien de staat van de gebouwen komt het me voor dat dit een pleister op een houten been zal zijn en we binnen een jaar of 10 hier misschien gelijkaardige vragen zullen moeten stellen over de toestand van de gebouwen.

Zoals de heer De Meyer wil ik het belang van dit instituut benadrukken. Wie niet vertrouwd is met de land- en tuinbouw in Vlaanderen kan zich moeilijk voorstellen hoe hoog-technologisch het onderzoek wel is dat daar wordt verricht. Dat onderzoek zorgt ervoor dat we ten opzichte van concurrerende landen een streepje voor hebben en onze landbouw een gegarandeerde toekomst heeft.

De overdracht van de gebouwen blijft natuurlijk een probleem. De hele Vlaamse Regering zal een inspanning moeten leveren om dit tot een goed einde te brengen.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Ik sluit me aan bij de geachte collega en voorzitter van de commissie voor Landbouw. Misschien kan de redding voor de zoveelste keer komen van het geld van de KBC?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Er zijn enkele bijkomende vragen gesteld. De heer De Meyer wil weten wie de eigenaar van het nieuwe complex wordt. Ik weet dat op dit moment niet. Dit is België: de overdracht is gebeurd, maar die is niet in een koninklijk besluit opgenomen.

Misschien is dat vergelijkbaar met het verschil tussen een compromis en een akte die nog moet worden verleden. Wij bouwen. De financiering van de serre gebeurt met Lambermont-gelden.

Ik heb het AFM gevraagd wat de juridische situatie is. Misschien heeft men uit voorzichtigheid beslist om het antwoord niet op papier te zetten. In principe is het zo dat als men bouwt op andermans grond door natrekking dat gebouw eigendom wordt van de eigenaar van de grond. Ik ga er natuurlijk van uit dat in het kader van de handhaving van goede relaties en de uitvoering van bijzondere wetten dat ooit onze eigendom wordt en we te goeder trouw mogen bouwen. Wij zijn toch geen zaakwaarnemers. Ik ben er dus vrij gerust op dat we die investeringen niet voor niets doen.

Mevrouw Eerlingen vraagt naar andere financieringsbronnen. Op termijn, als de situatie duidelijk wordt, is misschien een PPS- of DBFM-constructie mogelijk. De topprioriteit is nu het verwerven van duidelijkheid. Ik begrijp wat de heer Sintobin en anderen zeggen over het belang van het instituut. Ik zal het AFM nogmaals opdragen ervoor te zorgen dat de investeringen bij prioriteit gaan naar het vermijden van nieuwe degradatie en nieuwe schade. Stilaan moeten dan met die beperkte maar toch niet onaanzienlijke middelen verbeteringen worden doorgevoerd.

Mijnheer Vanden Bussche, wij hebben het geld van de KBC nog niet. Zoals de voorzitter zegt, zal ik moeten noteren waarvoor men het geld wil gebruiken. Ik denk dat het inmiddels al bijna vijf keer is gebruikt!

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Het antwoord over de eigendom van de serres leert me opnieuw dat we in een complex land leven. Misschien zijn er toch creatieve formules mogelijk om stappen vooruit te zetten.

Met redenen omklede motie

De voorzitter: Door de heren De Meyer en Sintobin werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Stefaan Sintobin tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de mogelijke terugkeer van Ryanair naar de luchthaven van Oostende

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Voorzitter, minister, collega's, de heer Caron heeft hierover ook een vraag ingediend, maar die komt in de commissie Mobiliteit aan bod. Mijn invalshoek is het toerisme, hoewel ik natuurlijk ook bekommerd ben over de toekomst van onze regionale luchthavens.

Met mijn vraag ben ik vooral op zoek naar informatie. Ondanks alle berichten die ik over dit dossier heb gelezen, is het me nog altijd niet duidelijk wat de rol van de Vlaamse overheid is. Brugge, Oostende en eventueel Gent, en ook Westtoer, het provinciebedrijf voor toerisme en recreatie in West-Vlaanderen, richtten samen een vzw op die ervoor zou moeten zorgen dat Ryanair terug naar Oostende komt. In sommige artikelen staat dat ook de Vlaamse overheid

daarin participeert. Ryanair vloog vroeger al voor een korte tijd op Stansted. Die lijn was evenwel niet rendabel, en werd slechts enkele maanden aangehouden.

De bedoeling moet natuurlijk zijn dat een luchtvaartmaatschappij zoals Ryanair zorgt voor inkomend toerisme. Dat betekent dat zoveel mogelijk toeristen vanuit het buitenland naar Vlaanderen komen. Blijkbaar zijn er al een tijdje onderhandelingen tussen Ryanair en andere actoren, maar dan voornamelijk over het aantal lijnen en bestemmingen, terwijl de steden en Westtoer vooral mikten op de Britse markt. Ik kan dat begrijpen in het kader van de herdenking in 2014-2018. Ryanair heeft gezegd dat het gaat om bestemmingen vanuit Spanje.

Minister, een mogelijke terugkeer van Ryanair past ook in uw beleidsnota Toerisme 2009-2014. U stelt daarin: “Ik ondersteun de ontwikkeling van regionale luchthavens, die een belangrijke toegangspoort kunnen vormen tot Vlaamse toeristische bestemmingen”.

Mijn eerste vraag spreekt dan ook voor zich. Kan een mogelijke terugkeer van Ryanair zorgen voor een toeristische meerwaarde voor de luchthaven Brugge-Oostende en voor het toerisme in het algemeen in Vlaanderen? Hebt u al contact gehad met Ryanair of andere actoren in dit dossier? Hoe past de Vlaamse overheid in dit plaatje? Bent u bereid om Vlaams overheidsgeld ter beschikking te stellen om een terugkeer van Ryanair te bewerkstelligen?

Ik weet dat alles nog prematuur is. Een paar dagen later was er een reactie van de Belgische luchtvaartmaatschappijen, die ook een brief hebben geschreven aan de burgemeester van Brugge om te protesteren tegen het feit dat Vlaams overheidsgeld, of overheidsgeld in het algemeen, gebruikt zou worden om een buitenlandse luchtvaartmaatschappij te ondersteunen. Wat is uw reactie daarop? Moeten we dan ook andere luchtvaartmaatschappijen ondersteunen? De maatschappijen waarvan sprake, namelijk Brussels Airlines, Jetairfly en Thomas Cook, vliegen alleen vanuit Zaventem. Ik zie het vooral als een toeristische meerwaarde, niet alleen voor onze provincie, maar voor heel Vlaanderen. Wat is uw reactie op de mogelijke terugkeer van Ryanair naar de luchthaven van Brugge-Oostende?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Ik zal mijn collega geruststellen. Onze partij heeft geen enkel probleem met de komst van Ryanair naar Oostende, althans voor zover de spelregels ter zake gevolgd worden. Daarover zal ik in deze commissie echter niet verder uitweiden. Elke vorm om toerisme aan te trekken naar de kust, naar Brugge enzovoort is waardevol voor onze economie en om onze kunst- en cultuurschatten te ontsluiten. Dat is een positieve zaak.

Minister, wordt met de komst van Ryanair echter niet vooral een vorm van outgoing-toerisme gepromoot? Bent u er echt van overtuigd dat met de vzw die werd opgericht het inkomende toerisme ten bate van Vlaanderen, van de kust, van het hinterland er wel bij zal varen?

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Voorzitter, minister, ondertussen weten we dat dankzij Ryanair de naam van de luchthaven is veranderd van Oostende naar Oostende-Brugge. De vraag is of de steun aan de regionale luchthaven, of specifiek aan Ryanair, al of niet strijdig is met de Europese wetgeving. Daarover bestaan richtlijnen. *(Opmerkingen)*

Collega, ik stel de vraag natuurlijk niet aan u, maar aan de minister.

Het belang van de luchthaven van Oostende voor het kusttoerisme en het toerisme voor de kunststeden in het algemeen moet toch onderstreept worden. Het zou een goede zaak zijn als Ryanair naar daar trekt en men steun zou kunnen geven die in overeenstemming is met de Europese richtlijnen.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Voorzitter, ik ben blij te mogen vaststellen dat niemand in deze commissie tegen de internationale luchthaven van Brugge-Oostende is, die een vrij lange

landingsbaan heeft. Uiteindelijk gaat het om passagiers. We hebben het nu niet over vrachtvervoer. Vragen daarover moeten in een andere commissie worden gesteld.

Tijdens alle besprekingen die in zowel deze als in andere commissies zijn gevoerd over de regionale luchthavens is dat aspect de afgelopen jaren al verschillende keren aan bod gekomen. Ik meen me nog te herinneren dat minister Bourgeois me op een bepaald moment heeft gezegd dat hij me bewonderde om mijn hardnekkigheid om leven in de brouwerij te kunnen krijgen. We doen dat natuurlijk allemaal omwille van het belang van de lokale economie. Naar aanleiding van de verkiezingen zijn er debatten geweest. De mensen, de omwonenden staan niet negatief tegenover de passagiersvluchten. Uiteindelijk zijn de toestellen veel moderner. Bij Ryanair is de vloot gloednieuw. Ze voldoet aan de meest recente normen. Er wordt niet rakelings over de daken gevlogen. Er is zo goed als geen kerosinestank of lawaaihinder. Het zou een goede zaak kunnen zijn voor de hele West- en Oost-Vlaamse regio, en zelfs daarbuiten.

Daarenboven is bewezen dat het merendeel van de mensen die het vliegtuig in Charleroi nemen uit West- en Oost-Vlaanderen komen. Wat in Wallonië kan voor regionale luchthavens, moet ook in Vlaanderen kunnen. We moeten daar natuurlijk op een eerlijke en correcte manier mee omgaan.

Er werd hier al gesproken over outgoing-toerisme. Incoming-toerisme is natuurlijk het belangrijkste. Minister, in uw beleidsnota staat echter ook dat iedereen het erover eens was dat outgoing-toerisme eveneens van belang is. Dat genereert ook tewerkstelling. Zowel voor de luchthaven als voor een touroperator en een luchtvaartmaatschappij zijn beide van belang. Uiteindelijk moet er een goede bezettingsgraad zijn. Ook Jetairfly en, in de zomermaanden, Thomas Cook vliegen vanop de luchthaven van Oostende. Het gaat dan hoofdzakelijk om outgoing-toerisme. Iedereen die dat wil, is daar welkom. Naar eventuele andere spelers met bepaalde wensen zal misschien ook geluisterd worden. Bij de bespreking van de recente beleidsnota heb ik gevraagd of, indien er spelers op de markt zijn, er in een marketingbudget kan worden voorzien voor het buitenland om toeristen naar 'destination Flanders' te brengen. Men heeft daar niet negatief op gereageerd.

Minister, ik kijk uit naar uw antwoord. Ik vind het fijn dat de collega's, ook bij Groen!, het belang onderstrepen van dergelijke activiteiten op de internationale, regionale luchthaven van Oostende-Brugge.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Voorzitter, ik ben bijzonder aangenaam verrast door de reactie van de heer Caron van Groen!. In Oostende en in Brugge is Groen! niet alleen vierkant tegen de luchthaven. In de aanloop van de verkiezingen heb ik een aantal debatten meegemaakt. Die partij is echter ook gekant tegen de inbreng van middelen door de overheid voor Ryanair. *(Opmerkingen van de heer Bart Caron)*

Maar goed, mijnheer Caron, het is een aangename vaststelling.

Men heeft hier al duidelijk de klemtoon gelegd. We sluiten er ons bij aan dat het vooral belangrijk is dat daardoor het inkomend toerisme gestimuleerd wordt. Mijnheer Verstreken, ik ben het met u eens dat er ook werkgelegenheid wordt gecreëerd in het geval van uitgaand toerisme. Ik ben echter van mening dat de klemtoon vooral op het inkomend toerisme moet liggen. Minister, vanuit dat perspectief moet het dossier toch van nabij bekeken worden door u en uw collega's.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Voorzitter, ik sluit me aan bij de bemerkingen van de vorige sprekers. Ook ik ben verrast over de grote unanimiteit. In het verleden heeft de minister het project ook altijd een warm hart toegedragen. Ik merk dat de commissie daar volledig achter kan staan. We moeten er wel voor zorgen dat we de concurrentie- en andere Europese regels

naleven ten aanzien van andere belangrijke spelers om te vermijden dat we binnen afzienbare tijd geconfronteerd worden met problemen.

Wij moeten alle initiatieven aangrijpen om stimulansen te geven aan het toerisme in onze provincie, maar ook in andere provincies. Dit is inderdaad een van de mogelijkheden. Als inwoner van de regio wil ik mijn collega's heel oprecht bedanken voor deze uitgestoken hand.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, collega's, velen zijn geïnteresseerd. Ik denk te mogen concluderen dat er parlementsbreed, zij het misschien met enkele nuances, instemming is met de meerwaarde die er kan zijn. Er werd gerefereerd aan mijn beleidsnota, waarin ik inderdaad het belang van de regionale luchthavens voor het inkomende toerisme heb beklemtoond. Het is belangrijk dat wij bijkomende luchtvaartverbindingen kunnen aantrekken. Wij hebben dat in het verleden gedaan op internationaal vlak. Wij hebben dat gedaan met Hainan Airlines en met India. Af en toe zijn er nog wel eens besprekingen. Sommige evolueren goed, andere zitten in de pijplijn. We moeten dat voor ogen blijven houden. Ik heb het al herhaaldelijk gezegd dat we er absoluut moeten in slagen om opnieuw een verbinding te bewerkstelligen tussen Japan en Zaventem om te komen tot meer inkomend toerisme vanuit Japan.

De terugkeer van Ryanair zou ongetwijfeld een toeristische meerwaarde betekenen. De prognoses zijn dat er 40.000 passagiers zouden kunnen binnenkomen: toeristen die vooral citytrips in Brugge en Gent zouden doen, maar ook toeristen die belangrijk zijn voor de Vlaamse kust. Het is evident dat ik dit als minister van Toerisme vooral bekijk vanuit het oogpunt van het inkomende toerisme, al is ook het uitgaande toerisme belangrijk. Maar als wij investeren, moeten wij in de eerste plaats investeren met het oog op het aantrekken van toeristen die hier verblijven, die hier nachten doorbrengen, die hier centen spenderen. Het is evident dat onze kunststeden daarbij uitermate belangrijk zijn. De kunststeden staan voor meer dan 80 percent van de buitenlandse overnachtingen. Bereikbaarheid speelt daarin een zeer grote rol.

Mijn kabinet heeft met alle andere potentieel betrokken partijen – de collega's uit de regering, de minister-president, minister Crevits, de luchthaven van Oostende, de provincie West-Vlaanderen, de vzw Hotels Brugge, de steden Brugge, Gent, Oostende – vergaderd over de mogelijke initiatieven van Ryanair. Het is evident, het omgekeerde zou fout zijn, dat het kabinet van Toerisme aan dergelijke vergaderingen deelneemt op het moment dat de eventuele opportuniteit zich aandient.

Mijnheer Sintobin, alles is nog prematuur. Ik kan moeilijk details verstrekken over iets dat nog niet definitief is. Ik kan de vertrouwelijkheid van de besprekingen niet schenden. Ik kan wel zeggen als antwoord op een aantal vragen dat ik als vertegenwoordiger van de Vlaamse Gemeenschap of samen met Toerisme Vlaanderen niet van plan ben om in een vzw te stappen. Dat is niet onze rol. Maar als er een akkoord zou worden gesloten, is het uiteraard de taak van Toerisme om te onderzoeken hoe we dit kunnen ondersteunen met marketing, zoals de heer Verstreken zei. Dat is in de voorbije jaren met diverse luchtvaartmaatschappijen gebeurd. Het ging telkens om variërende bedragen, maar telkens ook met een inzet op het aspect marketing, promotie en ondersteunende campagnes. Het is onze plicht om dat te doen.

Wat met de Europese regelgeving inzake steun? Als daar vanuit een vzw of op een andere manier steun naartoe zou gaan, is het evident dat de Europese regels moeten worden gerespecteerd. U weet dat er een de-minimisregeling is: je moet bepaalde zaken niet aanmelden. Kom je daar wel aan, dan moet je de aanmelding doen en moet je ervoor zorgen dat je de concurrentie niet scheeftrekt.

Ik heb ook akte genomen van de brief van een aantal luchtvaartmaatschappijen. Zij waarschuwen dat de overheid en in dit geval de overheden ervoor moeten zorgen dat de spelregels worden gerespecteerd. Wij moeten dit niet benaderen als een of-ofscenario. Het is

niet zo dat bijkomende vluchten leiden tot een verdere vluchtenverbinding. Kijk naar Charleroi. Dat is heel klein gestart, maar het heeft tot het ontstaan van een heel netwerk geleid. Als je niet begint met een eerste inspanning, kun je natuurlijk nooit de vruchten van andere volgende inspanningen plukken. Dit is een en-en-verhaal. Je zorgt voor bijkomende toeristen vanuit bijkomende bestemmingen. Dat is op Zaventem ook zo. Daar zijn lowcost carriers en ook andere maatschappijen naast elkaar aan het werk. Die zijn niet in eerste instantie elkaars concurrenten. Een nieuwe speler zal altijd wel een stuk afnemen, maar niet in die mate dat het een zero sum is, dat hij 100 percent afneemt van wie nu al vliegt.

Dat betekent niet dat de regels niet in acht moeten worden genomen. Dat geldt in de eerste plaats niet voor ons omdat Toerisme zich op marketing, promotie en ondersteuning moet toespitsen. Uiteraard moeten alle Europese regels worden nageleefd voor het geval een situatie tot stand zou komen waarbij de vzw een bepaalde inbreng zou doen.

Collega's, dat is op dit ogenblik de stand van zaken. Verdere informatie kan ik niet geven. De gesprekken lopen, en ik wil natuurlijk vermijden dat ze worden gecompromitteerd en dat ze zouden mislukken. We moeten die gesprekken alle kansen geven, en dat noopt tot vertrouwelijkheid.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Minister, dank u voor uw antwoord. Hebt u een idee van wanneer die onderhandelingen kunnen worden afgerond?

Ik veronderstel ook dat er in die onderhandelingen met Ryanair bepaalde garanties worden gevraagd van de luchtvaartmaatschappij. Zoals al eerder gezegd: Ryanair heeft al eens eerder op Oostende gevlogen. Het zou al te gek zijn om overheidsmiddelen aan een luchtvaartmaatschappij te geven die dan opnieuw na enkele maanden beslist om niet langer te vliegen van op de luchthaven Brugge-Oostende.

Voor wie het nog niet duidelijk zou zijn: onze fractie steunt in elk geval deze onderhandelingen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Ik kom nog eens kort tussen omdat ik daarnet enkele reacties kreeg. Minister, wij steunen de komst van Ryanair zoals wij de komst steunen van elke passagiersluchtvaartmaatschappij in Oostende die aan alle arbeidsrechtelijke- en milieuvergunningen beantwoordt. Wij willen Oostende niet dicht, in tegenstelling tot bijvoorbeeld Wevelgem-Kortrijk. Wij denken dat Oostende een kans heeft als passagiersluchthaven en voor het toerisme een belangrijke rol kan spelen, maar dan wel binnen die contouren.

Ik hoop ook, minister, dat de vzw die u opricht en waar wij relatief argwanend tegenaan kijken, niet een vehikel wordt om op een indirecte manier en sluiks de Europese regels te ontwijken om toch indirecte steun te geven aan één maatschappij. Precies daartegen is de luchtvaartsector vorige week ingegaan met een perscommuniqué omdat hij dat zo percipieert. Ik kan het vandaag ook nog niet beantwoorden. Ik zal het met minister Crevits over die steun hebben en over de manier waarop hij moet worden aangemeld. Wij hebben toch de indruk dat hier een en ander op een niet correcte manier door elkaar wordt gehaald.

Ik geef u vandaag het voordeel van de twijfel. De zaken zijn nog niet zo duidelijk. Wij willen die komst steunen, maar niet onrechtmatig. Dat moet correct verlopen. Vandaag Ryanair en morgen misschien een andere maatschappij: dat moet allemaal kunnen. Maar er mag niet op een onrechtmatige manier geld naartoe worden gesluisd.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Voorzitter, minister, ik wil onderstrepen dat ook outgoingvluchten vanuit Oostende heel belangrijk zijn, zeker voor de mensen van West- en Oost-Vlaanderen. Ik zal niet zeggen: van Antwerpen. Ik ken veel mensen die blij zijn dat ze die

mobiliteitsproblemen naar Brussel kunnen vermijden. Ze boeken veel tijdswinst door vanuit Oostende te vertrekken, zelfs ook omdat het klein is. Bepaalde mensen hechten er toch wel veel belang aan dat ze vanuit Oostende naar Tenerife en zo kunnen vliegen. Dat brengt uiteraard geen toeristische bewegingen met zich mee, maar wel werkgelegenheid en economische groei voor de luchthaven van Oostende. Het is zeer belangrijk om ook dat te blijven ondersteunen.

Mevrouw Annick De Ridder: Mijnheer Vanden Bussche, in Antwerpen hebben we natuurlijk ons zeer interessante eigen tijdsvenster, met onze eigen luchthaven.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Minister, uw antwoord verheugt mij, en zo te horen ook heel wat andere leden van deze commissie. Ik zou echter ook willen vragen of er bij Toerisme Vlaanderen kan worden gepleit voor een aangepast marketingplan voor de bestemmingen waarop zou kunnen worden gevlogen. Er moet tijdig worden begonnen aan het meekrijgen van de media, van de pers. Er moeten degelijke campagnes worden opgezet ter promotie van alles wat hier te zien is.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Sintobin, er is nog geen tijdpad. Er is helemaal ook nog geen zekerheid. Daarom ben ik blij met de steun die hier wordt gegeven aan de mogelijke overeenkomst. Ook is het zo dat ik het aanvoelen heb dat Ryanair niet alleen met Oostende praat. Het is dus inderdaad belangrijk dat we dat dossier heel goed volgen.

Mijnheer Caron, we doen dat binnen de marge van wat kan. U geeft me het voordeel van de twijfel. Ik heb geantwoord dat ik als dusdanig niet in die vzw zal instappen. Als wij iets doen met Toerisme, is dat met het oog op ondersteuning, marketing en promotie. Dat is onze taak, denk ik. Ik juich wel toe dat er een vzw is, omdat die een heel mooi voorbeeld van samenwerking is. Ik feliciteer de drie steden die dat doen. Ook Gent doet mee, net als de privésector. Ik vind het mooi dat de krachten worden gebundeld om te proberen nieuwe vluchten en meer toeristen aan te trekken. Ik heb daar respect voor. Uiteraard zullen zij moeten werken binnen het kader van wat Europees kan. Nogmaals, we mogen dat niet overdrijven. Europa heeft de-minimisregels. Niet alle zaken moeten worden aangemeld. Daar bestaat altijd een zekere marge.

Mijnheer Vanden Bussche, u hebt gelijk: het uitgaand toerisme is economisch ook van belang, maar u zult me niet kwalijk nemen dat ik dat niet steun, vanuit Toerisme. Dat is ook niet mijn taak. Daarom ook zijn drie domeinen van meet af aan betrokken bij de besprekingen: er is het economische aspect, het luchthavenaspect en het toeristische aspect. Voor mij gaat het erover interessante bestemmingen te hebben voor inkomend toerisme, dat hier verblijfstoerisme kan genereren.

Ik ben het dus eens met de heer Verstreken: als dit zo gebeurt, dan is het aan ons, aan Toerisme Vlaanderen, om te zorgen voor steun qua marketing en promotie van onze bestemmingen in die interessante buitenlandse bestemmingen, die toeristen hierheen kunnen brengen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over kustreddingsdiensten tijdens het toeristische seizoen

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Voorzitter, minister, toen ik deze vraag indiende, wist ik niet dat de zon zou schijnen. Als de zon begint te schijnen, denken we meteen aan de zee en de gezonde lucht. Dat geeft wat vakantiegevoel, maar als kinderen gaan zwemmen in de zee, moet de veiligheid ook daar kunnen worden gegarandeerd. Het is beter om nu deze vraag over de kustreddingsdiensten te stellen en tijdig te zijn, dan er plots aan te denken in de paasvakantie of in juni.

Minister, in de beleidsnota Toerisme 2009-2014 beschouwt u de Vlaamse kust als een Vlaamse bestemming met toeristisch potentieel. U bent dan ook bereid om via een impulsprogramma voort te investeren in de kust als kwalitatieve bestemmingsregio. Een van de attractiepunten van de kust is ongetwijfeld de zee, met als extra troef de beveiligde zwemzones tijdens bepaalde periodes van het jaar. Dit gaf u zelf aan bij de besprekingen over de kustreddingsdiensten buiten het seizoen tijdens de vorige legislatuur.

De kust, met 33.946 meter strand, wordt bewaakt door de Intercommunale Kustreddingsdienst van West-Vlaanderen (IKWV), met meer dan 1300 gebrevetteerde strandredders. De IKWV kan jaarlijks rekenen op een financiering door de gemeenten – ik dacht ten bedrage van 95.000 euro in 2009 – en door de provincie, ten bedrage van 250.000 euro in 2009. Ik kijk even in de richting van de eregedeputeerde en hij knikt bevestigend: die bedragen kloppen. Dank u wel, mijnheer Durnez. De financiering van de IKWV wordt voor minstens de helft gedragen door de inbreng van sponsors. Dat is niet onbelangrijk. Naast financiële stimuli worden ook de kledij van de redders en elf terreinwagens gesponsord.

Daardoor is de financiering van de IKWV natuurlijk onderhevig aan de inbreng van derden. Krabbelen de sponsors terug – en dat gebeurt nu en dan wel eens in slechtere economische tijden –, dan wordt het voor de IKWV nog moeilijk om de dienstverlening van de kustreddingsdiensten tijdens de zomermaanden in stand te houden. Het is natuurlijk zo dat de kustgemeenten de grootste financiers zijn in dit geheel, want ze betalen de lonen van hetzij de professionele redders, hetzij de jobstudenten die daar in dienst zijn.

Minister, bent u van mening dat de dienstverlening van de kustreddingsdiensten bijdraagt tot de toeristische ontwikkeling van de Vlaamse kust? Bent u bereid om een inspanning te doen om de IKWV te ondersteunen? Indien niet, waarom niet? Ziet u mogelijkheden om de kustreddingsdiensten te ondersteunen via het impulsprogramma van de kust?

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Dit is uiteraard een zeer interessante vraag. Als er geld kan vloeien naar de reddingsdiensten, is dat toeristisch zeer interessant.

De heer Johan Verstreken: Van de KBC.

De heer Marc Vanden Bussche: Van het KBC-postje.

Natuurlijk is de kust 67 kilometer lang, en niet 33 kilometer. U doelde waarschijnlijk op de bewaakte zones.

De heer Johan Verstreken: Het ging inderdaad over de bewaakte zones.

De heer Marc Vanden Bussche: In West-Vlaanderen bestaat daar al langer een discussie over, onder impuls van de gouverneur. Hij wil de tijdspanne voor het bewaken van de kust van juli en augustus uitbreiden tot juni en september. Dat vraagt een zeer belangrijke financiële inspanning van de gemeenten. Naar aanleiding daarvan is gevraagd of de provincie of Toerisme Vlaanderen, de Vlaamse overheid, ter zake ook een inspanning kan doen.

We kampen bovendien met het grote probleem dat we de jobstudenten uiteraard niet in juni kunnen inzetten, aangezien ze zich dan nog in de examenperiode bevinden. Jammer genoeg moeten velen van hen in september opnieuw examen afleggen. We hebben dus een probleem om die 33 kilometer van onze kust te bewaken.

Ik denk dat er een zekere consensus is gegroeid om ervoor te zorgen dat die zones van 15 juni tot 15 september worden bewaakt. In juli en augustus zou er dus altijd bewaking zijn voor het geheel van die 33 kilometer, maar buiten die periode zou er bewaking zijn in een paar hoofdposten. Elke gemeente zou dat voor zichzelf uitmaken. Er moet uiteraard zeer goed over worden gecommuniceerd, zodat bij de mensen niet de verwachting wordt gewekt dat, als ze in juni of september komen, de bewaking in alle bewaakte zones wordt gegarandeerd. Ook vragen we dat de minister of de Vlaamse Gemeenschap een bijkomende inspanning zou doen om die zones uit te breiden tot juni en september. Dan zijn er immers ook veel mensen, hetzij senioren die zich geroepen voelen om nog eens te zwemmen, hetzij schoolgroepen. Zij rekenen ook op bewaakte zones om veilig in de zee te kunnen gaan. We mogen echter ook niet overdrijven. Meestal gebeurt alles in juli en augustus, en in de week gaat het inderdaad maar over heel beperkte zones.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Ik heb er geen probleem mee dat de vraag opnieuw wordt gesteld. Ik krijg er wel een déjà-vugevoel van. De heer Verfaillie heeft daarover in het verleden ook al verschillende vragen gesteld. Dit dossier sleept al meer dan 10 jaar aan, van in de tijd dat de heer Landuyt nog minister was. Maar er gebeurt niets mee.

Ik heb de antwoorden op de vragen van de heren Verfaillie, Verougstraete en zelfs Patrick De Klerck bij me. Minister, in een antwoord van 2008 zegt u terecht dat u begrijpt dat de kustgemeenten geld vragen van de Vlaamse overheid, maar er is ook nog zoiets als de spreiding van lusten en lasten, naast de verantwoordelijkheid van de ouders. U zei toen dat het niet uw taak is om subsidies vrij te maken, ook al omdat u geen voogdijminister bent.

Het beheer van het strand is een verantwoordelijkheid van de lokale overheden. U kondigde toen wel aan dat u de kustburgemeesters zou contacteren. U zou een brief schrijven en met hen overleggen. Op die brief is vanwege de kustburgemeesters geen reactie gekomen. Het moet toch van twee kanten komen, met overleg dat een oplossing oplevert. U vermeldde toen even het inschakelen van jobstudenten, en sprak over mogelijkheden om eventueel via interimkantoren sportleraren in te schakelen. Er zijn dus al veel ideeën en initiatieven aangekondigd, wanneer komen er daadwerkelijke oplossingen?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, collega's, veiligheid aan de kust is belangrijk. Zoals u wellicht weet, heeft Toerisme Vlaanderen samen met Westtoer een nieuw toeristisch strategisch beleidsplan voor de kust opgesteld, voor de periode 2009-2014. Dit strategische beleidsplan werd goedgekeurd door de West-Vlaamse provincieraad en werd onlangs naar aanleiding van de goedkeuring van het Impulsprogramma voor de Vlaamse Kust eveneens door de Vlaamse regering goedgekeurd. In dit strategische beleidsplan wordt het belang van een actieve strandbeleving in een veilige omgeving sterk naar voren geschoven. De reddingsdiensten spelen hierin uiteraard een belangrijke rol.

Ik heb vroeger al gezegd dat wij op het vlak van kustbewaking een van de goede voorbeelden in Europa zijn. Veiligheid is een bevoegdheid van de gemeenten, en er worden op dat vlak grote en toenemende inspanningen geleverd. Ik heb toen ook gezegd dat we geen subsidies zullen verstrekken. Ik heb echter gesuggereerd dat er misschien een project ter bevordering van de dienstverlening in het kader van het Kustactieplan kan worden ingediend. Dat is inmiddels ook gebeurd. Dat past in het beleidsplan, want reddingsdiensten zijn een onderdeel van de dienstverlening.

'Het versterken van de kwaliteit van het kustproduct en de dienstverlening' is een strategische doelstelling van het beleidsplan. De strategische doelstellingen worden verder geconcretiseerd in een aantal krachtlijnen en acties, en een aantal daarvan hebben betrekking op het kwaliteitsniveau van de basisinfrastructuur. Maken deel uit van dat plan: voorzien in stranddouches, sanitair, EHBO-posten, lockers voor kledij en strandgerief; de communicatie

over de veiligheid op de stranden en op zee intensifiëren; op structurele wijze de kustreddingsdiensten financieel ondersteunen, zowel door de Vlaamse overheid als de provincie; op gemeentelijk niveau zoeken naar mogelijkheden voor uitbreiding van de permanentie van de kustreddingsdienst buiten het seizoen – de schoudermaanden – en de afstemming ervan tussen de kustgemeenten.

Op 26 februari keurde de Vlaamse Regering het Impulsprogramma goed. Daarin is bepaald dat Toerisme Vlaanderen en Westtoer een indicatieve projectenlijst opmaken, in overleg met de betrokken actoren en sectoren. Die lijst moet nog voor de zomervakantie zijn opgesteld en de basis vormen voor de investeringen in het kader van het Impulsprogramma Kust.

In uitvoering van het derde Kustactieplan is 396.451 euro uitgetrokken voor de realisatie van een uniforme uitbreiding van de bewakingsperiode van de kustredders teneinde de veiligheid te garanderen. We zullen dus niet in alle posten, maar wel in een aantal posten in de weekends van juni en september in bewaking voorzien. Bovendien zullen we in de periode van 19 juni tot en met 5 september elke dag van de week in kustbewaking voorzien, wat dus leidt tot een aanzienlijk uitbreiding van de bewaking. De voorwaarden daartoe zijn opgenomen in een ministerieel besluit dat minister Peeters destijds ter uitvoering van het Kustactieplan ondertekende.

Ik wil ook nagaan of we kunnen onderzoeken of de kustredders, die een moeilijke job uitoefenen maar daar een goed loon voor krijgen, niet kunnen worden ingeschakeld op strandvrije dagen, wanneer de rode vlag wordt gehesen – dagen waarop ze wel worden betaald – en dan kunnen worden ingezet voor andere taken, zoals kinder- en sportanimatie voor vakantiegangers, het begeleiden van fiets- en wandeltochten of het verzorgen van natuur- en zee-educatie. Zo kan de kustbeleving nog attractiever worden.

Ik vat samen. Het Kustactieplan is een eenmalige zaak, en geldt voor 3 jaar. De bewaking wordt in de schoudermaanden uitgebreid. Ik verwacht dat in het Impulsprogramma suggesties worden geïntegreerd om op een structurele wijze aandacht te hebben voor de uitbreiding van de bewakingstaken in juni en september. Er is dus een evolutie ten goede bezig.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Ik dank u voor uw positieve impulsen. We zullen dat in de toekomst goed blijven opvolgen.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Er wordt gezegd dat de kustgemeenten niet enkel de lusten, maar ook de lasten op zich moeten nemen. Die 95.000 euro, waarover de heer Verstreken het had, dient enkel voor de werkingskosten. Alle gemeenten betalen zelf de personeelskosten. Koksijde geeft elk jaar 1 miljoen euro aan lonen van redders uit. De gemeenten leveren dus belangrijke inspanningen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Marnic De Meulemeester tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de tweede pensioenpijl voor contractuele personeelsleden van lokale besturen

Vraag om uitleg van mevrouw Mia De Vits tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over een tweede pensioenpijl voor contractuele ambtenaren

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

De heer Marnic De Meulemeester: Voorzitter, minister, collega's, op 14 oktober bracht ik de problematiek van een tweede pensioenpijler voor contractuele personeelsleden van lokale besturen al onder uw aandacht, via een actuele vraag. De concrete aanleiding was toen het initiatief van de VVSG en de vakbonden om de vlucht vooruit te nemen en alvast met een systeem te starten, in afwachting van een federale kaderwet over deze materie.

Ik drukte toen mijn bezorgdheid uit over het niet betrokken zijn van de Vlaamse Regering bij dit initiatief. Nochtans is het initiatief een uitvoering van een akkoord dat in 2008 gesloten werd in het comité C, waarvan u als minister bevoegd voor Bestuurszaken de voorzitter bent. Bovendien was het onduidelijk wat er met contractuele personeelsleden van provincies, maar bijvoorbeeld ook intercommunales, zou gebeuren. In uw antwoord toonde u zich voorstander van het initiatief en verwees u naar de gemeentelijke autonomie, die u in deze ten volle wou laten spelen.

Uit een artikel in De Tijd van 23 februari 2010 blijkt federaal minister van Pensioenen Daerden ondertussen een wetsontwerp klaar te hebben dat een kader schetst voor de tweede pensioenpijler bij alle overheden van ons land. Wat daarin meteen opvalt, is de sterke beperking van de gemeentelijke autonomie, die u net zwaar benadrukte. Zoals het er op dit moment naar uitziet, zal een minimum van 1 percent van de loonmassa gereserveerd moeten worden voor deze tweede pensioenpijler. Als het gaat over de gemeenten, kan dit percentage nog opgetrokken worden in het regionaal subcomité voor Vlaanderen. Op het niveau van de gemeente zelf wordt echter elke bijkomende inspanning afgeblokt. Daartegenover staat dat 'overheidsinstellingen', zoals intercommunales, wel de vrijheid krijgen om daar iets bovenop te doen. Dat gaat duidelijk in tegen de gemeentelijke autonomie.

Verder worden ook een reeks voorwaarden opgelegd voor de technische uitwerking van het systeem. Zo mag het aanvullend pensioen enkel uitbetaald worden als rente en niet als kapitaal, en mag het alleen met patronale bijdragen worden gefinancierd. Bij de financieringswijze kan men kiezen tussen een omslagstelsel of een collectieve kapitalisatie. Individuele kapitalisatie mag niet. De overheden kunnen wel kiezen tussen een systeem dat steunt op een vaste bijdrage of op een te bereiken doel, waarbij de bijdrage in functie daarvan kan worden aangepast. Bij een vaste bijdrage moet het minimumrendement 3,25 percent bedragen.

Ten slotte wordt ook de tendens bij de gemeenten om contractueel personeel vlak voor het einde van hun loopbaan vast te benoemen, waardoor ze recht krijgen op een volledig ambtenarenpensioen, aangepakt. Dat was nodig om het failliet van de Rijksdienst voor sociale zekerheid van de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten (RSZPPO) te vermijden. Lokale besturen die deze truc nog verder uithalen, zouden zelf moeten opdraaien voor de meerkost.

Minister, hebt u intussen meer zicht op hoe het systeem dat op initiatief van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en de vakbonden uitgewerkt wordt, precies in elkaar zit? Zo ja, hoe verhoudt zich dit tot de strenge beperkingen die de federale minister van Pensioenen klaarblijkelijk wil invoeren? Hebt u ondertussen een coördinerende rol opgenomen ter ondersteuning van het initiatief bij de gemeentebesturen en hebt u, in het bijzonder, onderzocht hoe de situatie van contractuele personeelsleden bij bijvoorbeeld provincies en intercommunales hier al dan niet bij kunnen aansluiten? Plant u overleg met de federale regering over deze materie, in het bijzonder als het gaat over het vrijwaren van de gemeentelijke autonomie, waarvan u zich een voorstander toont?

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: Voorzitter, minister, mijn vraag gaat in dezelfde richting. Toen de heer De Meulemeester een aantal weken geleden hierover een actuele vraag in de plenaire vergadering stelde, heb ik me daar eveneens bij aangesloten.

Ik betreurde toen dat men ermee van start ging in de Vlaamse gemeenten zonder dat er een federaal kader voor de tweede pensioenpijler klaar was. Volgens de gegevens die we nu uit de kranten halen, zou dat kader op tafel liggen. Er zou een wetsontwerp zijn met betrekking tot die tweede pensioenpijler, met een vrij strak juridisch kader. Het zou in een driestapssysteem voorzien: een intersectoraal minimum, daarbovenop kan een sectoraal akkoord per overheidsniveau gesloten worden, de individuele contractuele werkgever kan daar ook nog een bijdrage leveren voor deze tweede pensioenpijler.

Minister, misschien heb ik het verkeerd voor, maar ik meen begrepen te hebben dat u overleg heb gepleegd met de federale minister van Pensioenen over deze materie. Kunt u akkoord gaan met de voorstellen zoals ze zijn uitgewerkt in het wetsontwerp? Zijn er nog resterende knelpunten? Hoe denkt u de tweede pijler waarin is voorzien op het Vlaamse niveau in te passen in het federale ontwerp dat momenteel op tafel ligt?

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Ik sluit me graag aan bij de vragen van de collega's. Het zijn ook pertinente vragen. De discussie over de tweede pensioenpijler leeft sterk bij onze lokale besturen. Het voorstel dat de afgelopen maanden mee door de VVSG is uitgewerkt, is in bijna elk Vlaams lokaal bestuur terechtgekomen op de onderhandelingstafel van het basisoverlegcomité (BOC). Heel wat lokale Vlaamse besturen hebben daarover in hun gemeenteraden de afgelopen maanden principebeslissingen genomen. Over dat thema, dat heel sterk leeft, moet duidelijkheid geschapen worden. Beide collega's hebben pertinente vragen gesteld. In welke mate past het initiatief van de overal aanwezige minister van Pensioenen in de visie van de Vlaamse Regering? Het is immers een belangrijk sociaal item. Er is ook een parlamentsbrede instemming over het feit dat het verschil tussen de pensioenen voor de statutairen en de contractuelen wat moet worden dichtgereden.

Minister Daerden heeft het initiatief genomen om ervoor te zorgen dat mensen op het einde van hun loopbaan niet meer worden benoemd, waardoor ze recht zouden hebben op een statutair pensioen. Het is terecht dat het lokaal bestuur geresponsabiliseerd wordt. Als we in die praktijk vervallen, is het systeem natuurlijk totaal ongeloofwaardig en wordt het onbetaalbaar. Daarover ben ik het eens. Het voorstel van de VVSG legt echt nogal wat autonomie bij de lokale besturen. Minister Daerden wil dat wat inperken. Minister, ik ben benieuwd te vernemen hoe u daar tegenover staat.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Voorzitter, minister, ik heb nog een aantal bijkomende vragen, suggesties en opmerkingen. De lokale besturen zullen bikkelharte onderhandelingen voeren met de lokale vakbonden. In de overeenkomst is een passage geslopen, die mee werd ondertekend door de Vlaamse Regering, in verband met een toepassing met terugwerkende kracht. Daarover zal nog een robbertje worden gevochten.

Minister, waar ik me vooral zorgen over maak, is dat er in een aantal gemeenten een opbod bezig is. Ik denk dat ik de tolk ben van heel veel lokale uitvoerende mandatarissen. Bij de richtlijnen ging het om 1 of 2 percent. Ik hoor dat een aantal steden en gemeenten, die via het Stedenfonds of via voorafnames uit het Gemeentefonds extra middelen krijgen van Vlaanderen, daar ruim boven gaan. Ik hoor spreken over 5, 6, 7, 8 percent. Zij krijgen van Vlaanderen heel wat middelen die de kleinere steden en gemeenten niet krijgen. Ze kunnen dan ook extra inspanningen doen. De vraag is of die financieringsmechanismen van Vlaanderen naar de lokale besturen vandaag nog accuraat en up-to-date zijn. Een aantal steden en gemeenten die voorafnames halen uit het Gemeentefonds staan constant aan de klaagmuur. Ze zijn echter wel in staat om ettelijke percenten meer te bieden dan wat de andere steden en gemeenten gemiddeld doen voor de tweede pensioenpijler.

We staan daar voor een fundamenteel probleem. Ik zie wat wij als stadsbestuur hebben moeten doen om 1 of 2 percent in een tweede pensioenpijler te stoppen. Rekening houdend

met het feit dat de bijdragevoet voor de Rijksdienst voor sociale zekerheid van de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten ook met 2 percent is gestegen, staan wij dit jaar voor een extra pensioenlast van 225.000 euro. Dat is voor een relatief kleine gemeente niet niets. En ik hoor dat van veel collega's.

Rekening houdende met die opmerking, minister, is er toch iets grondig fout met de verdelingsmechanismen van de middelen van Vlaanderen.

Ik heb in de media gelezen en ik heb ook op de televisie gehoord dat u de tweede pensioenpijler met volle kracht verdedigt voor de lokale besturen, maar ook dat u er met dezelfde stelligheid aan toevoegt dat Vlaanderen voor zijn eigen contractuele personeelsleden geen centen heeft voor die tweede pensioenpijler. Minister, dit is een verkeerd signaal. Als u de tweede pensioenpijler voor de lokale mandatarissen volop verdedigt, dan moet u ook als bevoegde minister in Vlaanderen uw verantwoordelijkheid opnemen voor de contractuele personeelsleden van Vlaanderen.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, ik bemerk in de commissie een grote bekommernis voor de tweede pensioenpijler. Het is niet de eerste, maar minstens al de derde of de vierde keer dat dit thema aan bod komt. Mijnheer Verfaillie, ik heb inderdaad altijd gezegd dat ik achter het initiatief stond van de lokale besturen om een tweede pijler uit te bouwen. Ik vind dat dit past in het kader van de lokale autonomie en dat dit uitgaat van een zin voor verantwoordelijkheid. U kent allemaal de problematiek van de enorme discrepantie die aan het groeien is tussen contractuele pensioenen en statutaire pensioenen.

Mijnheer Verfaillie, ik heb niet alleen in de pers maar ook hier gezegd dat ik dat onderschrijf. Men vraagt mij of Vlaanderen dat mee zal ondersteunen en daar geld in zal steken. Ik heb gezegd dat ik dat niet kon toezeggen en dat ik zelfs niet inzag hoe wij zo'n tweede pijler zouden kunnen uitbouwen voor onze eigen medewerkers. De situatie is natuurlijk wel totaal verschillend. Wij besparen 2 miljard euro of 8 percent in die periode, terwijl het Gemeentefonds is blijven groeien met 3,5 percent. Ik wou dat ik over de middelen beschikte om dat uit te bouwen op Vlaams vlak. Dat is niet aan de orde. Vroeg of laat zal dat wel zo zijn.

Het is gestart als een initiatief vanuit de werkgevers, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP), en de drie representatieve vakbonden, die op 9 december 2009 een protocol van akkoord hebben gesloten. Dat was trouwens de aanleiding, de eerste keer dat wij er in dit parlement over spraken, voor de vragen in de plenaire vergadering daarover. Dat ging over een kaderreglement met betrekking tot het aanvullende pensioen voor contractanten in de Vlaamse lokale sector.

Dat kaderreglement gaf binnen het Comité C uitvoering aan het sectorale akkoord van 18 november 2009. De Vlaamse gemeenten gaven hiermee het signaal dat ze niet langer zouden wachten op een aanpassing van de federale pensioenwet. U kent allemaal de voor geschiedenis daarvan. Er was ooit een voorontwerp van toenmalig minister Bruno Tobback. Er zijn diverse ministers van Pensioenen geweest die nooit enig ontwerp hebben gefinaliseerd. Het ontwerp van de heer Tobback is door omstandigheden ook in de vergeetput geraakt. Het was goed dat de gemeenten een initiatief namen.

Dat reglement beveelt inderdaad de lokale besturen aan om een pensioenreglement in te voeren met ingang van 1 januari 2010, om die pensioentoelage vast te leggen op minstens 1 percent werkgeversbijdrage op het pensioengerechtigde jaarloon, en om een beslissing te nemen om al dan niet een inhaaltoelage voor de al geheel of gedeeltelijk gepresteerde diensttijd te storten.

Dat reglement creëert enkel het kader waaraan de toezeggingen op het niveau van het lokale bestuur moeten beantwoorden. Het creëert op zich geen pensioenstelsel en ook nog geen rechten voor de aangeslotenen. Het is de bedoeling van de partners in het Comité C om in een eerste fase te werken met een pensioenverzekeraar, om uiteindelijk tot de oprichting van een organisme ter financiering van de pensioenen te komen.

De lokale besturen zijn, in het licht van dat akkoord in het Comité C, vrij om al dan niet toe te treden. Elk lokaal bestuur stelt zijn eigen pensioenreglement vast. Dat reglement bepaalt of er op lokaal niveau al dan niet wordt voorzien in een tweede pijler.

Ik heb ook van meet af aan meegedeeld dat de partners van het Comité C zich ervan bewust waren dat de uitwerking van een definitieve regeling moest gebeuren in het kader van een federale wet. De federale overheid is tot nader order daarvoor bevoegd.

Ik wil ook dat u daarmee rekening houdt bij het beluisteren van mijn antwoord. Ik ben niet de bevoegde minister. Ik kan de pensioenregeling niet uitwerken. Ik kan daarvoor in overleg gaan, net zoals de steden en gemeenten dat doen. Maar het federale niveau heeft de wetgevende bevoegdheid. Het feit dat de gemeenten dat initiatief hebben genomen, is een forse aanzet geweest tot het nemen van een federaal initiatief, en dit na jarenlange discussie.

Ik heb op 8 februari 2010 een gesprek gehad met premier Leterme en zijn minister voor Pensioenen, de heer Daerden. Het ging over de grote lijnen. Ik heb daarvan geen teksten. Misschien zijn er hier collega's die wel al teksten hebben. Er zijn enkel krantenartikels. Ik kan alleen maar antwoorden op basis van wat ik informeel weet. Ik heb geen kennis van een notificatie door de federale ministerraad. Volgens mij is het voorontwerp daar nog niet goedgekeurd. Ik heb er althans geen notificatie van. Wij moeten afwachten wat de teksten zullen bevatten. Dat betekent niet dat het niet goed is dat we er ons nu op voorbereiden en dat we klaar zijn om erover in dialoog te gaan.

Op dat moment zijn een aantal punten aan de orde gekomen. Ik heb toen aan de minister van Pensioenen mijn zorgen kenbaar gemaakt over een aantal zaken waarvan ik vond dat het belangrijk zou zijn dat ze zouden worden opgenomen in de reglementering. Ik had het gevoel dat het wel nuttig was dat ik een aantal punten aanbracht en dat op federaal niveau op dat moment zeker nog niet over alle aspecten was nagedacht.

Mijnheer De Meulemeester, ik heb gepleit voor de autonomie en de vrijheid van de gemeenten. Maar als ik mij goed herinner, hebt u zelf eens gevraagd dat ik begrotings-instructies zou geven. Dat lijkt mij een beetje tegenstrijdig met wat u nu zegt.

Mijnheer Verfaillie, ik heb ook rekening gehouden met de problematiek van het opbod. Wij weten dat er nu al provincies zijn die tot 8 percent gaan. Dat is zo geregeld tijdens de vorige bestuursperiode, terwijl je in de privésector andere percenten ziet: 3, 4, 5 percent. Ik heb de vraag gesteld, niet ervoor gepleit maar toch de vraag gesteld, of het niet nuttig zou zijn om aan een maximum te denken, om dat opbod tegen te gaan. Ik heb ook gevraagd in welke bijdrage zou worden voorzien en of dat een werkgevers- of werknemersbijdrage zou zijn. Ik vroeg of er een minimum zou komen. Ik heb ook de problematiek van de overdracht onder ogen gebracht. Werknemers kunnen overgaan van contractueel naar statutair, of van privé naar overheid. Je moet minstens drie overgangsregelingen onder ogen nemen. Kun je een rugzak meenemen? Kom je tot bepaalde beperkingen? Ik hoor of lees dat nu ook daar een regeling voor zou zijn uitgewerkt en dat er ook op het federale niveau in een regeling zou zijn voorzien dat je met de contractuele rugzak nooit komt tot een hoger pensioen dan statutair. Dat lijkt mij logisch.

Ik heb ook gewezen op de problematiek-Alken. Toen werden helemaal op het einde van hun loopbaan een aantal contractuelen statutair benoemd. Dat geeft repercussies. Dit is inderdaad een belasting van dat statutaire stelsel, waarvan het niet de bedoeling is om dat op die manier te doen. Ik verneem dat de federale overheid daar ook oog voor heeft en dat wil tegengaan.

De gemeente die dat doet, moet meteen voldoende storten om de voorbije periode inzake pensioen statutair in te dekken.

Dat was dus een nuttig gesprek. Een aantal zaken zijn daar geregeld. Het heeft me ook verrast dat het blijkbaar de bedoeling van de minister van Pensioenen is om te komen tot een regeling die zeer rigide is en die ook voor de deelstaten, de lokale besturen en de provincies regels oplegt, terwijl ik verneem dat dit voor de intercommunales niet het geval zou zijn. Dat lijkt me bizar: een regeling die regels oplegt voor iedereen, moet dat in gelijke mate doen, ook voor het personeel van de intercommunales. We weten natuurlijk allemaal dat de intercommunales in Wallonië een heel sterk tussenniveau zijn, met enorm veel medewerkers, maar ofwel legt men iedereen regels op, maar dan gelijk, ofwel doet men dat niet.

Persoonlijk vind ik dat we hier de autonomie moeten respecteren. Het kan niet de bedoeling zijn een kader op te leggen. Intersectoraal en federaal moeten een aantal basissystemen worden vastgelegd in de wetgeving. Ik heb een aantal daarvan geschetst. Dan gaat het over de gemengde carrière enzovoort. Ik heb ervoor gepleit dat te doen, maar de minister zei me dat hij iedereen vrij zou laten. Ik kan ongeveer letterlijk zijn zinnen in het Frans herhalen, maar zal dat nu niet doen. Ik heb dat gesprek verlaten met het idee dat er de grootst mogelijke vrijheid zou zijn. Hij had het zelfs over een minimumtarief, een minimaal percentage dat niet verplicht zou zijn. Het mocht ook niets zijn. Hij liet uitschijnen dat gemeenten, steden, provincies en intercommunales daar vrij in zouden zijn.

Ik heb toen ook afgesproken – en dat is belangrijk voor u – dat er daarover overleg moet zijn. Ik vind dat natuurlijk belangrijk. Dit is een federale bevoegdheid, maar ik wil niet dat we plots worden geconfronteerd met een federale wet waarover we geen inspraak hebben gehad. Ik heb met de premier afgesproken dat we daarover vooraf in het technisch comité bij het intersectoraal comité A gesprekken zouden voeren. Ook de gewesten en gemeenschappen zijn daarbij dus betrokken. Er zal inderdaad nog een serieus gesprek moeten plaatsvinden over een aantal zaken die ons allen beroeren en nog aan bod zullen moeten komen. Dat is toegezegd en ik reken erop dat dit ook zal worden nageleefd.

Het is echter wat voorbarig om ons nu al vast te zetten. Ik beschik immers nog niet over de definitieve, goedgekeurde teksten van het voorontwerp, dat natuurlijk nog zijn verdere procedure moet doorlopen, met de adviezen van de Raad van State en dergelijke meer. Ik wil alleen vermijden dat we plots worden geconfronteerd met een federale wet die een strikt kader omschrijft, waarbinnen we dan gevangen zitten in het Comité C en er geen mogelijkheden meer zijn om uitwerking te geven aan de gemeentelijke autonomie of een mate van vrijheid die we toch allemaal belangrijk vinden.

Mevrouw De Vits, ik heb ook begrepen dat het gaat over een drietrapsstelsel. Het zou inderdaad gaan over een verplichte bijdrage, over financiering uitsluitend met de werkgeversbijdragen, met een verplicht minimumrendement dat zou worden vastgelegd. Ik heb gezegd dat er een aantal zaken moeten worden vastgelegd, ook over de beleggingswijze en dergelijke, zoals fondsen. Ik denk dat we als overheid verplicht zijn om dat op een ethische manier te doen. Ook moet het rechtsvaardigheidsprincipe worden ingebouwd: het kan niet dat iemand op het laatste moment op de kar van de statutairen kan springen. Dat doorbreekt de solidariteit. Ook moet er oog zijn voor de diverse stadia in de loopbaan van de mensen.

Dat zijn de elementen die ik tot nu toe mee in overweging kan nemen. Ik reken er ten stelligste op dat de federale overheid de mondeling gemaakte afspraak honoreert en dat er dus voldoende overleg plaatsvindt met alle betrokken partners, vooraf, zoals dat hoort, in dat technisch comité bij het sectorcomité A. Daar moet voldoende mogelijkheid tot dialoog zijn.

Persoonlijk vind ik dat het volstaat dat de kaderwet een aantal basiszaken regelt en we in het sectorcomité C1 met onze partners, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en de

vakbonden over voldoende vrijheid kunnen beschikken om te komen tot een systeem op maat voor Vlaanderen, voor de provincies, de gemeenten en de intercommunales.

Mevrouw Annick De Ridder: In Antwerpen is er, als ik me niet vergis, onderhandeld door de schepen van Personeel tot 8 percent op de loonmassa in de cao. Ik moet daar wel meteen bij zeggen dat men daardoor komt tot ongeveer 90 percent van de pensioenen van een statutair. Streeft men er natuurlijk naar die cap kleiner te maken en op termijn contractuelen en statutairen gelijk te schakelen, dan is het niet zo dat men door een dergelijk percentage hogere pensioenen zou genereren voor de contractuelen dan voor de statutairen. Dan is er nog een handicap van 10 percent ten aanzien van de statutairen.

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

De heer Marnic De Meulemeester: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik betwijfel niet dat u een grote zorg hebt voor deze problematiek. Het is inderdaad niet de eerste maal dat dit in het parlement aan bod komt. Het is belangrijk duidelijkheid te scheppen ten aanzien van de steden en gemeenten, en niet het minst ten aanzien van de OCMW's, die eigenlijk ook toch wel heel wat contractuele personeelsleden in dienst hebben. De voorbije maanden hebben we tal van initiatieven gekend, Vlaams, maar ook federaal, met de uitlatingen van de federale minister van Pensioenen. Er is geen eenduidigheid en eenvormigheid. Voor de lokale besturen is het belangrijk te weten waar ze staan, ook met betrekking tot de percentages die ze al hebben opgenomen in hun begroting voor 2010. Nu moeten ze vernemen dat de federale regering een aantal basisregels zal vastleggen. Die regels zijn rigide: ik ben het volledig met u eens. Ze willen bijna alles regelen. Dat kan niet de bedoeling zijn als het gaat over die lokale besturen.

Dit is een belangrijk aandachtspunt wanneer u en de federale minister van Pensioenen verder overleg plegen. De lokale besturen vallen onder de bevoegdheid van de gewesten en gemeenschappen. Het is zeer belangrijk dat we onze bevoegdheid ten volle uitoefenen. Dit is immers een belangrijk dossier voor tienduizenden personeelsleden bij de lokale besturen, bij de OCMW's en ook bij die intercommunales. We moeten dit dossier goed volgen. Er moet verder overleg worden gepleegd, in een later stadium in het sectorcomité C1, zodat de steden en gemeenten weten waar ze staan, ook financieel. De uitlatingen van de federale minister van Pensioenen hebben ons immers verrast. Hij heeft de rol van die lokale besturen geminimaliseerd, terwijl die voor hun eigen personeelsleden ook een duit in het zakje willen doen. Dat is geen enkel probleem. Daarvoor moet echter op de eerste plaats het kader worden geschapen. We hopen alleszins dat we heel snel duidelijkheid krijgen over wat er precies zal gebeuren met die tweede pensioenpijler voor contractuelen, ten bate van vele duizenden personeelsleden, die uiteindelijk al zoveel jaren dezelfde werkzaamheden verrichten als de vastbenoemde personeelsleden.

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: Minister, ik deel zeker en vast uw mening dat het van start gaan aan Vlaamse zijde van de VVSG eindelijk heeft geleid tot een federaal kader. Dat hebben we momenteel inderdaad niet in teksten. We moeten afgaan op wat we in de pers hebben vernomen. U hebt tijdens het onderhoud een aantal belangrijke punten aangehaald. Als we de kranten mogen geloven, zijn diverse van die punten blijkbaar toch ook wel in rekening gebracht in dat federale kader dat men wil vastleggen.

Voor het overige is het ook zeer belangrijk voor die tweede pensioenpijler dat er een zekere solidariteit blijft bestaan bij alle contractuele ambtenaren. Daarom vind ik het belangrijk dat er op intersectoraal niveau een minimum wordt vastgelegd. Dat kan dan worden aangevuld met een surplus dat op sectoraal niveau wordt afgesproken. Het stukje dat van de werknemer zelf komt, moet zo beperkt mogelijk worden gehouden. Als de solidariteit er niet in zit, creëren we een opbod waarbij de ene werkgever meer zal geven dan de andere, want de ene

heeft meer middelen dan de andere. Ingebouwde solidariteit is dus belangrijk. Dat neemt wel iets weg van de autonomie, maar solidariteit in de tweede pensioenpijler is belangrijk.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: We moeten inderdaad zoeken naar een goed evenwicht tussen lokale autonomie en een vorm van harmonie tussen wat de lokale besturen aanbieden. De sokkel waar mevrouw De Vits het over heeft, is er nu. Het betreft dat minimum van 1 percent. Lokale autonomie is goed, maar we moeten een opbod vermijden. Die lokale autonomie moet een beetje worden begeleid.

Ik ben een beetje verrast te horen dat Antwerpen zo rijk is. Wie 8 percent voor die tweede pensioenpijler kan geven, is een rijke gemeente of stad. Af en toe lees ik in de krant iets anders. Antwerpen zou grote behoeften hebben en een en ander niet meer kunnen financieren. Ik ontwaar daar een contradictie, en een opbod moeten we vermijden. Ambtenaren gaan natuurlijk liever werken in gemeenten die een royale tweede pensioenpijler kunnen aanbieden. Ik pleit dus voor een begeleide lokale autonomie, voor een lokale autonomie die binnen een bepaalde vork beweegt. Gemeenten die 8 percent kunnen geven moet diets worden gemaakt dat hun financiële behoeften voor andere beleidsdomeinen niet ernstig kunnen worden genomen.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Vlaanderen heeft een dossier dat lang op het federale niveau vastzat, toch gedeblokkeerd. Er komt nu schot in de zaak. De minister heeft met zijn federale collega overlegd, maar er zal nog meer overleg nodig zijn. De betaalbaarheid van de pensioenen van statutaire ambtenaren via de RSZPPO is niet behandeld. Er hangen sombere wolken boven de instelling en de bijdragen van de gemeentebesturen worden opgetrokken. Dat is ook een aspect van het pensioenprobleem.

Ik kan niet genoeg mijn collega's steunen als ze stellen dat lokale besturen die 8 percent kunnen geven – dat is natuurlijk een onderdeel van de lokale autonomie – voor geruime tijd hun aanspraken op meer middelen voor welk beleidsdomein ook verbeurd zien verklaard. Dat is immers een weinig solidaire aanpak.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Ik ben gechoqueerd door uw uiteenzetting over wat Antwerpen doet, mevrouw De Ridder. Het kan niet dat 90 tot 95 percent van de Vlaamse steden en gemeenten met moeite de eindjes aan elkaar kunnen knopen, budgetten moeten schrappen, kredieten van de ene post naar de andere moeten verschuiven en zaken op de lange baan moeten schuiven, terwijl één stad, die uitgerekend de meeste middelen krijgt maar toch dag en nacht klaagt, 8 percent geeft. En dan zegt men doodleuk dat men niet boven de pensioenen van de vastbenoemden zal gaan, en zich zal beperken tot 90 percent. Beseffen we wel over hoeveel middelen het gaat? Wij zijn al blij als we in een eerste fase kunnen gaan naar 70 tot 75 percent. Ik denk dus dat de Vlaamse Regering eens goed van gedachten moet wisselen over de financiering van de lokale besturen, zodat men ervoor zorgt dat niet de potverteeders alsmaar meer middelen krijgen.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Ik heb met aandacht naar u geluisterd. U zegt dat u niet over voldoende middelen beschikt en moet besparen, en dus zelfs de eigen ambtenaren niet kunt bedienen. De gemeenten besparen ook. We krijgen 3 percent meer van het Gemeentefonds, maar dat betekent niet dat we er beter voorstaan. Het is ook zo dat de bal in het kamp van de VVSG ligt. De VVSG moet ervoor zorgen dat de gemeenten een beetje op dezelfde lijn zitten. De gemeenten moeten min of meer dezelfde percentages geven. Straks zal dat er misschien ook toe leiden dat we in de bijkomende onderhandelingen over de cao's toezeggingen zullen moeten doen voor de vastbenoemden. Als de vastbenoemden geen

solidariteit opbrengen en zelf eisen zullen stellen, wordt het onbetaalbaar en glijden we af naar Griekse toestanden.

Mevrouw Annick De Ridder: Sommigen vallen hier uit de lucht. Ik vertelde echter niks nieuws. Het is geweten dat de stad Antwerpen met het dossier bezig is. Ik denk dat het een lovenswaardig streven is om mensen die exact dezelfde prestaties als statutairen leveren op termijn ook dezelfde verloning dus ook dezelfde pensioenen te geven. De heer De Meulemeester zei het al. Maar dat dossier is nog niet afgerond: zoals iedereen wacht ook Antwerpen op de kaderwet die er nog niet is.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: De heer De Meulemeester zei dat we onze bevoegdheden helemaal moeten uitputten. Ik heb de grenzen van die bevoegdheden geschetst: die bevoegdheden zijn tamelijk klein. Ik hoop dat ik op u mag rekenen om dat op federaal niveau mee te bekijken. Wij zullen de dialoog voeren, mevrouw De Vits. En we moeten ons standpunt nog op elkaar afstemmen. Voortgaande op wat ik lees en hoor, zitten een aantal elementen die ik heb aangebracht toch in het voorontwerp-Daerden. Ik ben daarover blij. Ik maak me wel zorgen over een aantal andere zaken. We hebben de tekst nog niet, dus het is voorbarig om daarover al standpunten in te nemen. Het overleg is op dat punt belangrijk.

Mijnheer Van den Heuvel, ik zei het al: mijn eerste reactie is dat werken met een vork goed zou zijn. Grote spanningsvelden zijn niet gezond. Ik heb niet de indruk dat dit in de privésector het geval is, en bij de overheid mag dat ook niet gebeuren. Absolute gelijkheid zal er nooit zijn, maar het moet allemaal wel worden ingeperkt en ongezone concurrentie moet worden vermeden. Ik heb dat ook bij de premier en de minister aangekaart.

De problemen van de RSZPPO en de pensioenleeftijd zijn ook aan bod gekomen. Het is onduidelijk wat de plannen inzake de RSZPPO zijn. Er komt op dat vlak een initiatief, en mijn administratie en mijn kabinet zullen dat opvolgen. De VVSG en de VVP zullen dat zo mogelijk met nog meer aandacht volgen. Zij zijn, zoals wij, de eerste betrokkenen. Op dit ogenblik hebben we die middelen dus niet. Tal van gemeenten hebben die wel. Het Gemeentefonds groeide met 3 percent. De Vlaamse overheid voert een kolossale besparing door: 2 miljard euro op een totaal van 24 miljard euro. Ik denk dat weinig gemeenten in dezelfde mate hun budget zien verminderen.

Dat betekent niet dat ik de problematiek niet onderschrijf, vandaar dat ik heb gezegd dat ik het initiatief ondersteun en dat ik het goed vind dat het gebeurt. We zijn te laat ten opzichte van de privésector die de tweede pijler al heel lang heeft. Iedereen kent de situatie. Het verschil is dermate groot dat het iedereen tegen de borst begint te stuiten. Het is dus goed dat er initiatieven worden genomen. Ik heb ook gezegd dat er met dat ene percent maar heel weinig zal gebeuren. Het zou inderdaad meer moeten zijn en over een bepaalde periode moeten gebeuren.

De hele problematiek moet in ogenschouw worden genomen, ook die van de effectieve pensioenleeftijd. Ik had het ook bij minister Daerden aangekaart. Ik was blij dat hij er 's anderdaags al voor pleitte dat er langer zou worden gewerkt, maar ik vind dat je dat geleidelijk aan moet invoeren. De situatie waarbij wij investeren in de gemeenten en in de Vlaamse administratie waar de mensen een feitelijke pensioenleeftijd hebben van 60 jaar en iets meer, is niet langer houdbaar. Het weegt op de lokale financiën en op de federale financiën. We moeten daar een oplossing voor vinden. Dat is voor mij even belangrijk als wat hier aan de orde is.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Peter Gysbrechts tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de nalatigheid en administratieve rompslomp rond de toelating tot crematie

De voorzitter: De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts: Voorzitter, minister, collega's, crematie is vandaag steeds populairder als alternatief voor de klassieke begraafing. In 2009 is het aantal crematies in België weer gestegen met 1,8 percent of een totaal van 49.297 crematies. In Vlaanderen is de stijgende trend van de crematie zelfs nog duidelijker dan op Belgisch niveau. Daar spreekt men in 2009 van een stijging van 3,1 percent tegenover 2008. Die stijgende vraag gaat ook gepaard met een stijging in prijs waar in deze commissie reeds over gedebatteerd is, maar daar wil ik het vandaag niet over hebben.

Met de stijgende vraag naar crematies stijgt ook de administratieve last. Vandaag kan een toelating tot crematie enkel nog maar worden afgeleverd door de beëdigde ambtenaar van de burgerlijke stand, zijnde de burgemeester of een schepen. Medewerkers van de ambtenaar mogen geen toelatingen afleveren. Dit zorgt vaak voor veel tijdverlies, wat in een begrafenis toch redelijk problematisch is. In de sector ervaart men dit alleszins als ernstig hinderlijk en signaleert men dat gemeenten al eens getekende blanco formulieren klaarleggen om dit probleem op te vangen. Praktisch, maar uiteraard niet echt zoals het hoort.

Men heeft vandaag ook nog steeds twee artsen nodig om een toelating tot crematie af te leveren. Zowel de arts die de dood van de patiënt heeft vastgesteld als een door de overheid beëdigd arts dient een verslag over de doodsoorzaak op te maken. Deze noodzakelijkheid is vaak tijdrovend.

Minister, mijn vragen gaan over het vereenvoudigen van de procedures. Welke maatregelen kunt u nemen om de administratieve last met betrekking tot de toelating tot crematie te vereenvoudigen? Wat is de motivatie achter artikel 21, paragraaf 1, van de decreetgever? Wat is de meerwaarde om de doodsoorzaak door zowel een beëdigd geneesheer als een geneesheer die het overlijden heeft vastgesteld, te laten onderzoeken? Is er een mogelijkheid om deze procedure te vereenvoudigen?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Voorzitter, minister, de heer Gysbrechts wijst erop dat er een probleem en een administratieve belasting zouden zijn omdat ambtenaren van de burgerlijke stand de toelating tot crematie moeten ondertekenen. Ik weet niet of het in de praktijk zo'n probleem is. Ik denk wel dat het inderdaad zo is dat er in nogal wat gemeentebesturen blanco toelatingen worden getekend. Misschien is het in grotere gemeenten of steden een grotere belasting omdat het aantal crematies er hoger ligt.

Minister, zou het geen oplossing kunnen zijn om in artikel 19, paragraaf 1, van het decreet op de begraafplaatsen in te schrijven dat men die bevoegdheid kan delegeren aan een ambtenaar van de burgerlijke stand of een aangestelde, zoals het ook kan gebeuren bij meer taken van de burgerlijke stand?

Wij onderschrijven de vraag om de doodsoorzaak maar door één arts te laten bevestigen niet. Wij wensen de nodige veiligheidsmarges met betrekking tot de doodsoorzaak in te bouwen. Bij een gewone begraafing is een ontgraving en een onderzoek post mortem mogelijk als er discussie zou zijn over de doodsoorzaak of als het om een verdacht overlijden zou gaan, niet alleen in het kader van strafrechtelijke procedures, maar ook in burgerrechtelijke procedures.

Het is belangrijk dat er duidelijkheid bestaat. Ik denk dat het overal op een goede manier is georganiseerd.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, collega's, het is me niet helemaal duidelijk wat er wordt bedoeld met blanco toelatingen. Als ik u hoor, denk ik dat het niet zozeer slaat op de aanstelling van een beëdigd geneesheer, maar wel degelijk op het formulier dat het verlot tot crematie aflevert. Het is zo dat op dit ogenblik geen van beide kan.

Artikel 19 en 21 van het decreet van 16 januari 2004 bepalen expliciet – net zoals de eerdere wet van 20 juli 1971 – dat het de ambtenaar van de burgerlijke stand is die de aanstelling van de beëdigd geneesheer verricht of het verlot tot crematie geeft. De ambtenaar van de burgerlijke stand is de burgemeester of de daartoe aangestelde schepen en niet en nooit een personeelslid.

Dat is zo ook expliciet gewild. Er is zelfs een omzendbrief van toenmalig minister van Binnenlandse Zaken Johan Vande Lanotte, die er uitdrukkelijk op wijst dat het niet behoort tot datgene wat door de ambtenaar van de burgerlijke stand mag worden gedelegeerd. De problematiek is niet nieuw. Hij zegt: "Het komt mij voor dat in een aantal gemeenten de aflevering van het verlot tot crematie en de aanwijzing van een beëdigd geneesheer om de doodsoorzaken na te gaan, door een gemeentebeambte in plaats van door de ambtenaar van de burgerlijke stand gebeurt. In toepassing van respectievelijk de artikelen 20 en 22, paragraaf 1, tweede lid, van de wet van 20 juli 1971 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, verleent de ambtenaar van de burgerlijke stand die het overlijden heeft vastgesteld, het verlot tot crematie en stelt hij een beëdigd geneesheer aan om de oorzaken van overlijden na te gaan."

De minister zegt verder: "Ik meen uw aandacht te moeten vestigen op het feit dat de in artikel 126 van de nieuwe Gemeentewet opgesomde gevallen waarin de ambtenaar van de burgerlijke stand aan beambten van het gemeentebestuur machtiging kan verlenen tot het voor eensluidend verklaren van afschriften van stukken en het afgeven van uittreksels of afschriften van andere akten dan die van de burgerlijke stand enerzijds, alsook tot het afgeven van uittreksels uit het bevolkingsregister en van getuigschriften die geheel of ten dele aan de hand van die registers zijn opgemaakt anderzijds, limitatief zijn en niet gelden voor het afleveren van het verlot tot crematie, noch voor de aanstelling van een beëdigd geneesheer om de doodsoorzaken na te gaan".

Het is dus heel duidelijk. De bevoegdheid burgerlijke stand is ook federaal gebleven. Je kunt erover discussiëren of dit mee zou zijn getransfereerd met de bevoegdheden met betrekking tot de begraafplaatsen. De leidende ambtenaren van het agentschap denken dat dit niet het geval is en dat die bevoegdheden nog altijd federaal zijn omdat de hele burgerlijke stand een bevoegdheid is van de ambtenaar van de burgerlijke stand.

Ik meen dus dat wij niet bevoegd zijn. Stel dat je wel bevoegd bent, dan denk ik dat je bijzonder omzichtig zou moeten omspringen met een eventuele wijziging. Ik denk niet dat dit zomaar een administratieve vereenvoudiging of deregulering is. Ik kan mij vinden in het feit dat de decreetgever heeft gezegd dat het om zaken van zo'n groot maatschappelijk en menselijk belang gaat, dat de onmiddellijk politiek verantwoordelijke of de ambtenaar van de burgerlijke stand – de burgemeester of de bevoegde schepen – het verlot tot crematie moet geven.

Het heeft ook rechtstreeks te maken met de tweede vraag. Mevrouw Schryvers zegt terecht dat het natuurlijk zijn redenen heeft dat er twee geneesheren zijn. Het is evident dat de wetgever waarborgen heeft ingebouwd als het gaat om verdachte of criminele overlijdens of overlijdens waarbij onderzoek nodig is.

En het attest van de behandelende geneesheer of de geneesheer die de vaststelling gedaan heeft dat het om een natuurlijke dood gaat, volstaat in dat geval niet. In het geval van crematie is er achteraf geen lijkschouwing meer mogelijk. Ik vrees dat er nu al af en toe problemen zijn. Misschien zijn er al foutjes gebeurd en zijn er bewijzen verloren gegaan. Ik hoop van niet. Ik vind het systeem van de dubbele attestering wel belangrijk. De waarborg

die de wetgever heeft ingebouwd over de doodsoorzaken, gecombineerd met de regeling met betrekking tot degene die het verlof moet geven, is goed. Ik kan me voorstellen dat er dan een aantal handtekeningen vereist zijn. Ik verzet me in elk geval tegen een blanco handtekening. Dat zou getuigen van een hoogst onverantwoordelijk gedrag. Iedereen heeft zijn politieke verantwoordelijkheid: de burgemeester, de ambtenaar van de burgerlijke stand. Als er een praktijk zou zijn van een blanco handtekening vooraf, dan ontloopt men zijn verantwoordelijkheid. Achteraf zou men dan een grote verantwoordelijkheid kunnen dragen.

Blijkbaar is dat iets dat nog al is gebeurd. Ik stel immers vast dat de heer Vande Lanotte het als toenmalig minister van Binnenlandse Zaken nodig vond om er een rondzendbrief over te verspreiden. Natuurlijk is de decreetgever baas. Persoonlijk vind ik echter dat men dat soort zaken heel doordacht moet bekijken. Bepaalde zaken getuigen toch van wijsheid, van doordachtheid. Men mag daaraan niet zomaar wijzigingen aanbrengen, ook al gaat het om een formaliteit. Men kan nu eenmaal niet leven in een wereld zonder formaliteit. Men kan niet zomaar overgaan tot crematie. Geneesheren moeten attesten afleveren. Als men zou overgaan tot een deformalisering, als men die waarborg loslaat, dan ben ik het daar niet mee eens.

De voorzitter: De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Er zijn toch een aantal zaken die enige verduidelijking vereisten. Ik ben het er uiteraard mee eens dat het absoluut niet kan dat blanco attesten worden klaargelegd. Men moet inderdaad omzichtig omspringen met deze materie. Ik heb een aantal vragen gesteld die uit de praktijk en uit de sector komen. Soms moet er snel worden gewerkt en moet er snel een handtekening worden gezet. Als de ambtenaar van de burgerlijke stand niet beschikbaar of niet aanwezig is, is er een probleem.

U haalt heel wat zaken uit het verleden aan. Vandaag de dag is het aantal crematies enorm gestegen. Dat maakt dat de situatie nu toch enigszins anders is. Ik denk dat collega Schryvers me kon volgen toen het ging over het verlof tot crematie. Het lijkt me toch nuttig om dat even te bekijken. De ambtenaar van de burgerlijke stand kan ook een beëdigd medewerker de opdracht geven. Ook zij hebben het recht om de handtekening te zetten bij de dienst Burgerzaken Bevolking. De handtekening van een beëdigd medewerker zou toch een verbetering zijn in de toekomst. Dat kan op dezelfde serene wijze geregeld worden om zo de procedures te vereenvoudigen. Het aantal crematies neemt immers toe.

Minister, ik heb uw antwoord gehoord over de motivatie voor dat artikel. Als de eerste geneesheer een verdacht overlijden vaststelt of ook maar enige twijfel heeft, moet de procedure natuurlijk worden uitgebreid en moet men een tweede mening vragen. Gelukkig zijn er heel wat situaties waarbij het geval duidelijk is. Via die weg zou men wat tijd kunnen winnen om zo een aantal zaken vlot te laten verlopen.

Minister, ik wil zeker geen afbreuk doen aan wat hier is gezegd. We moeten omzichtig omgaan met het onderwerp. Maar misschien zijn er in de toekomst toch nog mogelijkheden.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het klopt wel dat het geven van de toelating een federale materie is. Alles met betrekking tot de burgerlijke stand is immers federale bevoegdheid. We kunnen hier wel een aantal bekommernissen uiten, maar we moeten aan de overkant van de straat zijn om de zaak te wijzigen: het is het federale parlement dat daarover de discussie moet voeren. Toch denk ik dat als alle formaliteiten in orde zijn en als er een attest is van de twee geneesheren, de ambtenaar van de burgerlijke stand bijna nooit een weigering zal uitspreken. Als alles in orde is, zou men via een delegatie kunnen werken. Als het niet in orde is, mag het gewoon niet. De zaak zal echter elders besproken moeten worden.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Over het eerste aspect kan men eventueel nadenken. Het gaat inderdaad om een federale bevoegdheid. Men kan daarover nadenken als men een aantal waarborgen inbouwt. Het is natuurlijk niet zo dat een ambtenaar van de burgerlijke stand niet kan worden vervangen. Ook daarover zijn er federale regels. Als een burgemeester of de ambtenaar van de burgerlijke stand op vakantie is, kan iemand anders de nodige handtekeningen zetten. Het is dan niet zo dat crematie of een huwelijk gedurende veertien dagen niet meer mogelijk is.

Inzake het tweede aspect ben ik misschien iets te onduidelijk geweest. Als het om een gewelddadig of verdacht overlijden gaat, gaat de zaak de facto naar de procureur des Konings. Het gaat over wat een natuurlijke dood schijnt te zijn. In zijn wijsheid heeft de wetgever gezegd dat er een attest nodig is van een beëdigd arts om aan te geven dat het om een natuurlijke dood gaat. Zelfs als we hiervoor bevoegd zouden zijn, stel ik toch voor om daar niet van af te wijken. Dat biedt een waarborg die mijns inziens heel belangrijk is. Het gaat om leven en dood. We kunnen daar niet van afwijken.

De federale overheid kan overwegen een systeem in te voeren waarbij, gelet op het stijgend aantal crematies, iemand anders een handtekening zet in de gevallen waarbij er geen betwisting is. Men kan daarover nadenken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Hermes Sanctorum tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de problematiek van onbestuurbare gemeenten ten gevolge van politieke wijzigingen

Vraag om uitleg van de heer Felix Strackx tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de onbestuurbaarheid van gemeenten

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Voorzitter, minister, binnen de gemeentelijke bestuursmeerderheid kan het soms fors mislopen. Schepenen of gemeenteraadsleden van de meerderheid stappen soms over naar een andere partij, waardoor een nipte meerderheid in de gemeenteraad wordt doorbroken. Lubbeek is daar een mooi voorbeeld van. De overstap van een schepenen naar een andere partij heeft ertoe geleid dat de oppositie de meerderheid werd in de gemeenteraad. Daardoor is er voor 2010 geen budget. Belangrijker nog is dat er ook geen voorlopige twaalfden voor maart zijn goedgekeurd, wel voor januari en februari.

Lubbeek is een recent voorbeeld. Ik wil de discussie iets verruimen. Het kan ook elders gebeuren. Volgens mij wijst dat op een hiaat in het Gemeentedecreet. Minister, hoe moet er op een structurele manier worden omgegaan met dergelijke situaties? Wat zult u doen in het geval van Lubbeek? Hoe denkt u dergelijke situaties van bijna onbestuurbaarheid in de toekomst aan te pakken? Ik denk daarbij aan het invoeren van een constructieve motie van wantrouwen tegen een bestuursmeerderheid. In de verslagen uit het verleden heb ik gezien dat het Vlaams Parlement, en waarschijnlijk deze commissie, uitvoerig heeft gediscussieerd over dit onderwerp. Door een aantal burgemeesters werd het ook afgeschoten. Toch denk ik dat het een interessante tool is als er in de feiten geen bestuursmeerderheid meer is.

Een bijkomende vraag die ik wil stellen, is in welke mate het niet goedkeuren van voorlopige twaalfden de dagelijkse werking in gevaar brengt. Ik heb begrepen dat personeelsuitgaven, belastingen en verzekeringspremies sowieso kunnen doorlopen. Maar ik neem aan dat wegenonderhoud en dergelijke uitgesloten zijn?

De voorzitter: De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx: Voorzitter, minister, het verbaast mij dat deze situatie zich, na 3 jaar, nu pas voordoet. 3 jaar is in de gemeentepolitiek lang. Waarschijnlijk zijn er in de 308 gemeenten nog wel een paar waar de coalitie uit elkaar gevallen is. Nu is het natuurlijk in de feiten zo dat er zich meestal vrij snel een andere meerderheid aftekent. Dan is het geen probleem meer. Ik mag dan ook hopen, minister, dat de situatie die zich hier voordoet, waarbij een gemeente geen beslissingen meer kan nemen, ook geen financiële, heel zeldzaam, om niet te zeggen uniek is. Ik vind het toch een ernstig feit. Als er zelfs geen voorlopige twaalfden meer kunnen worden goedgekeurd, is de gemeente compleet onbestuurbaar.

Minister, naar aanleiding van deze situatie had ik van u graag vernomen wat de hogere overheid kan ondernemen als een gemeente niet meer kan functioneren doordat ze geen enkele beslissing en geen enkele financiële handeling meer kan stellen.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Mevrouw Karin Brouwers: Een gemeente die onbestuurbaar wordt, dat is heel erg. Vooral voor de inwoners. Dat heeft veelal te maken met de psychologie. U zult merken dat het in de betrokken gemeente, Lubbeek, altijd een heel krappe meerderheid is geweest, een meerderheid ook die de oppositie niet echt veel gunde. Nu verwachten dat die oppositie in de bres springt om het tij te doen keren, dat is wat moeilijk in de eerste maanden. Toch zal er een oplossing moeten komen. Een oplossing zou kunnen zijn dat van de huidige meerderheid, die er geen meer is, er één of twee schepenen hun mandaat overlaten aan iemand van de huidige oppositie. Dat vergt onderhandelingen, en blijkbaar is het water toch zeer diep tussen de oude meerderheid, die nu minderheid is, en de oppositie, die nog steeds oppositie is.

Mijnheer Sanctorum, een constructieve motie van wantrouwen is, zoals ik mij heb laten vertellen door de burgemeester die naast mij zit, bewust niet ingeschreven in het Gemeentedecreet. Het waren niet alleen de burgemeesters die dat hebben beslist, maar de meerderheid in het parlement. Er zijn goede redenen voor. Ik vrees echt dat dit de politieke instabiliteit in gemeenten zal vergroten.

Wat kan er in dit concrete geval gebeuren? Ik hoop, minister, dat u met het bevrijdende antwoord zult komen. Een regeringscommissaris sturen, lijkt mij nogal straf. Maar is het niet mogelijk dat u of de gouverneur een bemiddelaar stuurt? Het kan natuurlijk niet blijven duren. Voor de inwoners van die gemeente blijft het de spuigaten uitlopen.

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

De heer Marnic De Meulemeester: Voorzitter, minister, collega's, een gemeente die onbestuurbaar wordt, dat is toch wel het ergste dat men kan tegenkomen. Dat is het uiterste geval. Hopelijk zijn er niet zoveel steden of gemeenten in Vlaanderen die daarmee te kampen hebben. Ik denk het niet. De problematiek die hier wordt aangehaald, is toch ook in andere steden aanwezig.

Ik heb weet van bepaalde andere schepenen, die bij het begin van hun legislatuur als schepenen van een bepaalde partij werden voorgedragen en die in de loop van de legislatuur van partij zijn veranderd. Dat kan in schepencolleges leiden tot onaangename situaties. Ik spreek niet meteen over de onbestuurbaarheid van gemeenten, maar het is geen gezonde toestand. Op die manier gaat de samenwerking in het schepencollege, die toch enorm belangrijk is, teloor. Die problematiek bestaat en er zou iets aan gedaan moeten kunnen worden om deze toestanden te vermijden.

Mijnheer Sanctorum, die constructieve motie van wantrouwen is hier tijdens de vorige legislatuur tijdens de totstandkoming van het Gemeentedecreet zeer uitvoerig besproken. Niet de burgemeesters waren van mening dat dit niet kon, maar de meerderheid. Uw voormalige collega de heer Tavernier was daar een hevig voorstander van. Hij heeft daar enorm voor gepleit, maar hij heeft het uiteindelijk niet gehaald.

Het heeft allemaal zijn voor- en nadelen. Ik denk dat die constructieve motie van wantrouwen te pas en te onpas zou kunnen worden gebruikt. Zeker in de gemeenten is het niet aan te raden om ze in te voeren. Zij is niet ingevoerd. Mijn fractie is er zeker geen voorstander van. Ik heb oor en oog voor uw bemerking, om te proberen de situaties te vermijden die momenteel bestaan, maar die geen aanleiding geven tot de onbestuurbaarheid van de gemeenten. In de loop van de legislatuur zijn al heel wat politici die in het schepencollege zetelen van partij veranderd. Dat geeft aanleiding tot moeilijkheden binnen het schepencollege en binnen de bestuursmeerderheid.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Voorzitter, ik voel mij persoonlijk aangesproken. Het zijn niet de burgemeesters die daar tegen gekant zijn.

Minister, u moet mij tegenspreken als ik fout ben, maar je kunt decretaal sowieso niet tegen een constructieve motie van wantrouwen stemmen, want burgemeesters worden benoemd door de minister van Binnenlands Bestuur en leggen de eed af bij de gouverneur. Tegen een schepen kun je via het Gemeentedecreet eventueel wel een constructieve motie van wantrouwen invoeren, maar dat betekent wel dat je op dat moment de schietschijf bent van Jan en alleman. Die afweging werd toen bij de bespreking gemaakt. Als er op federaal of Vlaams niveau een andere bestuursmeerderheid komt, en er is een partij die opgenomen wil worden, dan kunnen daar andere gemeenten aan worden gekoppeld om binnen te komen in het college, enzovoort. *(Opmerkingen van de heer Bart Caron)*

Mijnheer Caron, u bent zeer goed geplaatst om te weten wat dat kan betekenen.

De gemeenteraadsverkiezingen vinden om de 6 jaar plaats. Ondanks het feit dat er zich nu in één gemeente, of misschien twee gemeenten, problemen voordoen, moet je er nog altijd van uitgaan dat in 99 percent van die 306 of 307 gemeenten zeer goed bestuurd wordt van de dag na de verkiezingen tot de dag voor de volgende verkiezingen. Er zijn dus op dat vlak heel weinig problemen. Er zijn andere bestuursniveaus met veel grotere problemen.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Ik heb destijds in de oppositie nog deel uitgemaakt van zo'n onbestuurbare gemeente, maar dat is zoals een file: die problemen lossen zich vanzelf op.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Minister, voorzitter, dit was bijna een pleidooi om de standstill van het verkeer te handhaven – goed idee van de heer Vanden Bussche.

Alle gekheid op een stokje. Men kan zich afvragen of de wijze waarop een burgemeester wordt benoemd een intellectueel argument is om een bepaalde techniek in een democratie al dan niet in te voeren. Het spreekt voor zich dat als je met een constructieve motie van wantrouwen zou werken, dat je ook de burgemeester daarin moet betrekken en niet uitsluiten. Hetzelfde geldt voor een gouverneur op het provinciale niveau omdat hij een andere techniek heeft van aanstellen en benoemen. Het gaat over het principe. Als je door interne wijzigingen in het lokale bestuur die gemeente niet kunt besturen, dan moet je de afweging maken: gaat het over bestuurbaarheid, desnoods met een andere meerderheid, of gaat het om wat sommige collega's de stabiliteit van het bestuur zouden noemen? Zij suggereren toch ongeveer dat het dat is. Die afweging moet je maken.

Het is een lange periode, 6 jaar. Wij zijn voorstander van een sterk en degelijk bestuur. Als dat goed gebeurt, zal het ook 6 jaar duren. Komt er een kink in de kabel, dan moet er een andere constellatie mogelijk zijn bij de zetelende fracties in een bepaalde gemeenteraad. Maar goed, die discussie moeten we hier niet uitputtend voeren. Dat is in het verleden al gebeurd. Het blijft echter ons standpunt.

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Voorzitter, minister, geachte leden, als mandatarissen, zowel Vlaams en federaal, maar ook lokaal, zijn wij vertegenwoordigers. We hebben een zekere vrijheid, maar ook een grote verantwoordelijkheid. Of iemand nu begint in de meerderheid of in de oppositie, hij moet zich daarvan bewust zijn, en ook van het feit dat hij na 6 jaar door de kiezer ter verantwoording zal worden geroepen. Lichtzinnige wissels keren dus als een boemerang terug in het gezicht van diegene die een dergelijke beslissing neemt.

Toen de N-VA in 2001 van start is gegaan, waren wij eigenlijk ook wel voorstander van een dergelijke constructieve motie van wantrouwen. Er zijn voor- en tegenargumenten. In de vorige legislatuur heeft men een bepaalde keuze gemaakt. Mijnheer Verfaillie, u verwijst naar een bepaalde koppeling. U bent oud en wijs genoeg, en genoeg doorgewinterd in de politiek, om te weten dat er ook na de gewone gemeenteraadsverkiezingen soms intergemeentelijke koppelingen bestaan met betrekking tot coalities. Dat hangt enigszins af van de machtsbasis van een aantal tenoren in de diverse partijen.

Minister, ik kijk met belangstelling uit naar uw antwoord. Er rijzen nu één of twee problemen. We moeten ons hoeden voor steekvlampolitiek, waarbij we het decreet zouden wijzigen naar aanleiding van één probleem dat nu rijst. Er zijn een aantal middelen. We kijken uit naar uw antwoord, om een gepast antwoord te geven voor de problemen die nu rijzen, in het belang van de bestuurbaarheid van de gemeenten en op de eerste plaats in het belang van de bevolking.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Voorzitter, hier gaat het over een schepen die is overgestapt en daardoor de meerderheid heeft doen kantelen, waardoor de discussie over de constructieve motie van wantrouwen opnieuw wat oplaait. Wij waren daar ook voorstanders van. Nu is het immers zo dat, indien een coalitie verandert, die schepen blijft zitten, maar men hem zijn bevoegdheden afneemt. Ik weet niet of dat de ideale situatie is, maar het argument ertegen van de heer Verfaillie slaat werkelijk alles. Men gaat de Vlaamse Regering vormen en dus gaat men daar een schepen wegnemen, of zoiets. Dat slaat werkelijk alles.

We kennen dit systeem van een constructieve motie van wantrouwen ook in het Vlaams Parlement. Hier gaat het er in feite over wanneer er een meerderheid is die kantelt. In dit geval is dat door een schepen, maar in een andere gemeente kan dat gebeuren doordat een gemeenteraadslid anders begint te ageren, als er maar één zetel verschil is tussen meerderheid en oppositie, los van het feit of hij al dan niet schepen is. Dat kan ook in dit parlement. Het kan dat er geen meerderheid meer is, dat die uiteenvalt. Wat dan? Dan is er ook geen decretale oplossing. Dat kan ook niet. Voor de gemeenten kunnen we misschien wel proberen een oplossing te bieden voor die onbestuurbaarheid. Ik neem aan dat er sowieso een aantal regels van continuïteit zullen zijn, maar ik kijk wat dat betreft ook uit naar uw antwoord.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, geachte leden, er is heel veel belangstelling voor deze zaak. Die houdt heel veel mensen bezig. De zaak bevat twee aspecten. Er is het concrete probleem van Lubbeek, waarover vragen zijn gesteld, en er is het ruimere probleem van mogelijke structurele oplossingen voor dergelijke situaties in het algemeen.

Wat Lubbeek betreft, is de huidige situatie onhoudbaar. Ze getuigt ook van onverantwoordelijkheid. De situatie is natuurlijk veroorzaakt door de dissidentie van een schepen, maar we moeten net zozeer vaststellen dat er een onvermogen is van het zetelende bestuur van burgemeester en schepenen om vanuit die positie te komen tot een werkbare meerderheid. Dat is nochtans de verantwoordelijkheid van het lokaal bestuur. Men gaat een coalitie aan en maakt een meerderheid. Als men met een meerderheid van één zetel bestuurt, weet men al dat men zich in een bijzondere situatie bevindt.

In mijn ogen is het op de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de lokale bestuurders om daaruit te komen. Wie zijn meerderheid verliest, moet zorgen voor een nieuwe meerderheid. Zo niet, moet die bestuurder erin slagen om voldoende steun te vinden voor bestuur door een minderheidscollege. Dat is de logische consequentie van het voortzetten van bestuur met een minderheid. Zoals we weten, zijn er in een aantal landen, vooral in de Scandinavische landen, ook dergelijke systemen op regeeringsvlak.

De situatie nu is onhoudbaar. Er zijn zelfs geen voorlopige twaalfden goedgekeurd. De heer Sanctorum heeft er terecht op gewezen. Dat betekent dat momenteel slechts de lonen en de verzekeringspremies kunnen worden betaald. Ook de belastingen die de gemeenten moeten betalen, mogen worden betaald, maar dat is het dan. Dat is onhoudbaar. Andere noodzakelijke uitgaven kunnen niet gebeuren. Er kunnen uiteraard ook geen investeringen gebeuren. Er kan niets worden beslist in buitengewone dienst. Er zijn ook geen subsidies mogelijk.

Men moet niet vertrouwd zijn met het lokale leven om te weten dat een dergelijke situatie niet houdbaar is. De situatie is nog slechter dan wanneer er alleen maar voorlopige twaalfden zijn goedgekeurd. Met voorlopige twaalfden kunnen uiteraard dezelfde kosten worden betaald, maar er is wat meer ruimte: ze kunnen voor drie posten ook worden betaald als ze meer dan een twaalfde van het desbetreffende krediet van het jaar ervoor bedragen. Voor de overige uitgaven mogen de voorlopige kredieten niet meer bedragen dan een twaalfde van het begrotingskrediet van het voorbije dienstjaar. Nogmaals: Lubbeek zit niet in dat systeem. In Lubbeek kan zo ongeveer niets gebeuren. Ondanks alle onverantwoordelijkheid kunnen gelukkig nog de lonen van de medewerkers worden betaald. Dat is een heel dramatische situatie.

Ik vind dat dit niet kan blijven duren. Ik beroep me op het Gemeentedecreet. Ik vind dat een lokaal bestuur een verantwoordelijkheid draagt. Het Gemeentedecreet maakt dwangtoezicht mogelijk. Het decreet stelt dat de toezichthoudende overheid, na een schriftelijke ingebrekestelling, een of meer commissarissen kan gelasten zich ter plaatse te begeven om de gevraagde inlichtingen of opmerkingen in te zamelen van de gemeenteoverheid of om de maatregelen ten uitvoer te brengen die in rechte zijn voorgeschreven. Dat kan pas gebeuren nadat de termijn is verstreken die is bepaald in de schriftelijke ingebrekestelling. Ik ben van plan dat te doen. Ik wil dat gemeentebestuur niet de kans geven om zijn verantwoordelijkheid te ontvluchten. In eerste instantie ga ik dus zeggen dat in die gemeente voorlopige twaalfden moeten worden goedgekeurd. Dat moet gebeuren binnen de termijn die ik zal opleggen, namelijk uiterlijk tegen het einde van de maand, misschien ook vroeger. Zo niet zal ik inderdaad een of meer regeringscommissarissen sturen, met de opdracht ervoor te zorgen dat niet alleen deze uitgaven kunnen worden verricht, maar ook alle andere wettelijk verplichte uitgaven. Leveranciers moeten worden betaald. Bestellingen moeten kunnen worden geplaatst. Ik hoor dat de groendienst een aantal zaken niet kan kopen, die uiteraard moeten kunnen worden gefactureerd. Dit kan allemaal niet gebeuren. Ik zal daar dus tegen optreden.

Ik voeg er ook aan toe dat paragraaf 2 van het decreet duidelijk het volgende bepaalt: “Het optreden van een of meer commissarissen gebeurt op de persoonlijke kosten van de personen die verzuimd hebben aan de ingebrekestelling gevolg te geven.” Dat is dus heel duidelijk voor die bestuurders. Ik heb van de secretaris vernomen dat er op 17 maart een gemeenteraadszitting zal plaatsvinden, waarbij het punt van de voorlopige twaalfden opnieuw op de agenda zal worden gezet. Dat is dus een allerlaatste kans. Dan moet iedereen die in de gemeenteraad zetelt, zijn verantwoordelijkheid nemen. Ik vind dat dit niet kan. Het is een zaak van iedereen. Het gaat nog maar over voorlopige twaalfden, niet over andere budgettaire keuzes. Het is evident dat nadien de gemeenten hun verantwoordelijkheden opnemen. Dat heeft niets met het behoren tot oppositie of meerderheid te maken: een raadslid is verkozen om ervoor te zorgen dat een aantal elementaire uitgaven kunnen gebeuren. Ik vraag dus dat die voorlopige twaalfden tegen 26 maart zijn goedgekeurd.

Ik kan ook een bemiddelingsopdracht geven. Ik zal dat nog niet doen, want het bestaande decreet legt de verantwoordelijkheid om een oplossing te vinden bij de verkozenen. Zij moeten de meerderheid verruimen ofwel als minderheid ervoor zorgen dat de gemeente wordt bestuurd. De inwoners van Lubbeek hebben daar recht op. Ik kan een andere maatregel nemen, maar dat doe ik vooralsnog niet, want dat zou ik beschamend vinden.

Over de algemene vraag, over de constructieve motie van wantrouwen, zijn hier al grote debatten gevoerd. Ik sta daar zelf niet afkerig tegenover, integendeel. Onder bepaalde, strikte voorwaarden kan dit een oplossing voor onbestuurbaarheid bieden. Ik deel wel de mening van diegenen die stellen dat we geen steekvlamwetgeving moeten uitwerken. Het is de eerste keer in deze regeerperiode dat we met zo'n probleem worden geconfronteerd. In 1 gemeente, op een totaal van 308, doet zich zo'n probleem voor. Het is zeker geen algemeen probleem.

In Wallonië bestaat wel zo'n wetgeving, en die is ook al enkele keren toegepast. Er kunnen situaties ontstaan waarbij men enkel via een coalitiewissel het probleem kan oplossen. Dat is mijn persoonlijke mening, en de invoering van die mogelijkheid staat niet in het regeerakkoord. Ik zeg dus niet dat ik in die zin een initiatief zal nemen. Als men die mogelijkheid zou invoeren, moet men ervoor uitkijken dat dit niet te gemakkelijk kan en dus het omgekeerde wordt gerealiseerd en men dus instabiliteit creëert. We moeten daar goed over nadenken en daar dan sterke voorwaarden aan koppelen.

Het Gemeentedecreet voorziet in een aantal sancties voor dissidente raadsleden, maar een schepen die een dissident wordt, blijft zitten. Dat kan met het oog op goed bestuur niet worden getolereerd. Ik zal daartegen dus optreden. Op 17 maart, zo zegt de secretaris me, vindt er een gemeenteraadszitting plaats. Alle raadsleden, van meerderheid en oppositie, moeten hun verantwoordelijkheid nemen ten aanzien van de voorlopige twaalfden. De minimale uitgaven moeten kunnen gebeuren.

Als dat tegen 26 maart niet gebeurt, dan stuur ik een regeringscommissaris met een welbepaalde opdracht. Ik zal dan niet het heft helemaal in handen nemen: het lokale bestuur heeft zijn verantwoordelijkheden. Ik zal dan bekijken of er verdere stappen moeten worden gezet.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Uw antwoord is zeer bevredigend. Uw analyse is juist en u schat de ernst van de toestand goed in. Ook ik denk dat het in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de lokale bestuurders en bij uitbreiding van de lokale gemeenteraadsleden is. Ik vind het positief dat u de lokale overheid de kans biedt een oplossing uit te werken, maar dat u, als dat niet lukt, uw taak zult opnemen en zult interveniëren.

Sommige mensen koppelen aan die constructieve motie van wantrouwen allerlei doemscenario's. Op andere niveaus bestaat die al, en dat zorgt niet voor meer instabiliteit. Zodra een bestuur niet langer de steun van de gemeenteraad geniet, is het in het belang van de burger dat er een meerderheid komt. Ik hoop dat men in Lubbeek een oplossing bereikt. Maar eigenlijk vind ik het principe van de constructieve motie van wantrouwen veel waardevoller dan een ingrijpen van een regeringscommissaris. Dat is trouwens ook veel democratischer.

Ten slotte nog dit: naast Lubbeek zijn er nog andere gemeenten met kleinere problemen, waar schepenen van partij wisselen bijvoorbeeld. Die gemeenten worden niet totaal onbestuurbaar, maar er zijn daar wel schepenen zonder bevoegdheden die soms 4, 5 jaar zetelen zonder iets uit te voeren. Dat is toch ook totaal onverantwoord. Het zou daarom goed zijn als we over de constructieve motie van wantrouwen een nieuw debat zouden voeren.

De voorzitter: De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx: Ik dank u voor het antwoord. U geeft uitstel tot 26 maart, en dan zult u een schriftelijke ingebrekestelling afleveren. Wanneer stuurt u dan die regeringscommissaris?

Minister Geert Bourgeois: De ingebrekestelling verstuur ik nu. Als het probleem tegen 26 maart niet is weggewerkt, dan stuur ik een regeringscommissaris. De termijn loopt dus tot 26 maart, en ondertussen vindt er een gemeenteraadszitting plaats.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Ik zal het niet hebben over het dossier L. In het algemeen moeten we leren leven met een zekere graad van onvolmaaktheid. We zoeken naar een oplossing voor een probleem dat zeer uitzonderlijk is. Een en ander kan nooit helemaal zeker worden voorkomen, en dat moet ook niet onze ambitie als decreetgever zijn. Veel collega's benadrukken de nood aan stabiliteit. Een goed kiesstelsel draagt daar al toe bij, want dat staat stabiele meerderheden toe. Op dat punt zitten we niet altijd op dezelfde golflengte, maar dat is op zich geen probleem.

Wat de constructieve motie van wantrouwen betreft, vrees ik wel dat iemand die op de wip zit, met een overstap beloond zou kunnen worden. Dat moeten we vermijden. De zwakheid van sommige mensen kennende, is het gevaarlijk een beloning voor dat soort praktijken in te voeren. Een stabiele meerderheid via een goed kiesstelsel met een niet-constructieve motie van wantrouwen is beter dan een aangepaste wetgeving op basis van incidenten.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: U bent een goede democraat, mijnheer de minister. Ik wil één punt aansnijden: de implementatie van een constructieve motie van wantrouwen zal de relatie tussen verkozen raadsleden en de uitvoerende macht op lokaal niveau een beetje veranderen. Het kan die relatie wat spannender maken. Het is zo dat zeker de meerderheidsleden in de raad in een verstikkende positie zitten. Je kunt 6 jaar lang zeer weinig doen. Als je de spanning wat kunt opvoeren – en in politiek gaat het toch over meningsverschillen die tot een synthese komen –, dan bedenk je een spannendere positie voor de raadsleden.

Ik vind natuurlijk ook dat je niet in een systeem mag vervallen waarbij – en wie ben ik om het te zeggen? – veranderen van partij beloond zou kunnen worden. Ik wil erkennen dat zulke systemen moeten worden uitgesloten. Als je zulke perversiteiten krijgt, dan kan het niet.

Ik vind wel dat onbestuurbaarheid of slecht bestuur – zelfs in een zittende meerderheid – druk en spanning mag zetten. We zullen deze discussie later nog grondig voeren.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Mevrouw Karin Brouwers: Voorzitter, minister, u gaat dus beginnen met het dwangtoezicht en u sluit nadien bemiddeling niet uit. Ik had eigenlijk het omgekeerde voorgesteld. Ik denk dat je normaal eerst bemiddelt en pas nadien dwang uitoefent.

Maar goed, de situatie is hier waarschijnlijk al te ver gekomen. Ik begrijp dat, maar ik vind het toch niet serieus tegenover de oppositie in deze gemeenteraad die nu persoonlijk voor de kosten kan opdraaien. U hebt dat toch met zoveel woorden gezegd. Voor mij gaat dat net iets te ver, maar ik denk dat u op dit moment niet anders kan omdat het al veel te lang aansleept. Maar het is niet logisch: normaal ga je eerst bemiddelen en gebruik je nadien pas dwang in uiterste nood. U draait de zaken een beetje om.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Ik geef kort ons standpunt weer. Ik ben volledig tegen de motie van wantrouwen. Ik zit volledig op de golflengte van de heer Kennes. Ik denk ook dat het alleen maar aanleiding zou geven tot 'gefoefel' en dat we op die manier vrij spel geven aan mensen die met verkeerde ideeën zitten.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Minister, ik vind toch dat u alles nog eens goed moet controleren. U kunt toch onmogelijk een oppositie hoofdelijk geldelijk aansprakelijk stellen voor een aantal bestuursdaden die moeten worden gepleegd, maar die niet worden gepleegd.

Ik denk dat u uw woorden nog eens goed moet controleren, ofwel heb ik het verkeerd begrepen. Je kunt toch moeilijk een oppositie verantwoordelijk stellen voor de onbestuurbaarheid van de gemeente en omdat ze weigeren een of andere bestuursdaad te stellen om aan de voorlopige onbestuurbaarheid een einde te brengen. Ik vind dat het toch wel heel ver gaat. Het is nu eenmaal het resultaat van het feit dat men de grootste partij in de oppositie zet en gaat regeren met een heel nipte meerderheid. Als er een wiel af loopt, dan kom je in zo'n situatie terecht. Je kunt dan toch de oppositie niet hoofdelijk financieel verantwoordelijk stellen voor een bestuursdaad die ze niet plegen. Dat vind ik toch wel heel vergaand.

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Voorzitter, minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik denk dat u uw verantwoordelijkheid opneemt en gebruikmaakt van de instrumenten die het Gemeentedecreet biedt om op te treden. U neemt de gepaste maatregelen. U plaatst alle raadsleden, individueel en collectief, voor hun verantwoordelijkheden. Dit heeft niets te maken met meerderheid en oppositie. Iedereen wordt opgeroepen om de voorlopige twaalfden goed te keuren. Het heeft niets met meerderheid of oppositie te maken.

Ik ben ook blij met de teneur in de commissie. Men zegt dat een aantal bijsturingen van het Gemeentedecreet mogelijk. Het zijn niet de eerste en het zullen ook niet de laatste zijn.

Ik wil er ook nog even op wijzen dat schepenen geen bevoegdheden hebben. Schepenen hebben verantwoordelijkheden en bepaalde taken, maar geen enkele schepen heeft een individuele beslissingsverantwoordelijkheid.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, er zijn nog een aantal interessante aspecten aan bod gekomen.

Mevrouw Brouwers, u zegt dat ik het omgekeerde doe: eerst de dwang en dan de bemiddeling. Ik wil uitdrukkelijk zeggen dat ik hoop dat ik de dwang die ik wil, niet moet toepassen. Het heeft alleen betrekking op de goedkeuring van de voorlopige twaalfden. Ik vind het een daad van verantwoordelijkheid dat er voorlopige twaalfden worden goedgekeurd.

Mijnheer Verfaillie, ik heb alleen uit het decreet voorgelezen: "Het optreden van een of meer commissarissen gebeurt op de persoonlijke kosten van de personen die verzuimd hebben aan de ingebrekestelling gevolg te geven". Ik heb me niet uitgesproken over wie ervoor moet opdraaien, dat heb ik niet gezegd. Ik heb het decreet geciteerd. Ik meen ook wat ik zeg. Ik vind dat het nu, voor iedereen die daar verkozen is, een daad van verantwoordelijkheid is om ervoor te zorgen dat minimum de voorlopige twaalfden kunnen worden goedgekeurd. Dat betekent nog altijd niet dat er beleid zal worden gevoerd. Dat betekent nog altijd niet dat er een investering kan gebeuren. Dat betekent nog altijd niet dat er een euro subsidie kan worden betaald. Het gaat gewoon om het verzekeren van de hoogstnoodzakelijke wettelijke uitgaven. Iedereen moet oordelen hoe hij er tegenover staat, maar ik stuur niemand – en ik zeg dat uitdrukkelijk – om een begroting te maken, om die op te leggen, om te beslissen over investeringen. Ik ga dat niet doen, maar ik vind dat het niet kan dat een gemeente nog langer in een situatie zit waarbij voorlopige twaalfden niet goedgekeurd zijn waardoor een aantal normale, wettelijke betalingen niet kunnen. Het staat iedereen vrij om zijn verantwoordelijkheid op te nemen.

Mevrouw Brouwers, ik hoop dat dit ook een signaal is, want ik geef in eerste instantie een signaal aan de meerderheid die er geen meer is en die haar verantwoordelijkheid moet opnemen. Je kunt niet in een situatie blijven dat je de hele duur van de bestuursperiode geen

meerderheid hebt. Ik zie maar twee mogelijkheden: ofwel verruim je de meerderheid, en dan moeten mensen hun verantwoordelijkheid opnemen, ofwel slaag je er vanuit een minderheid in om toch afdoende meerderheden in de gemeenteraad te hebben. Dat is de taak van dit college en van die burgemeester om dat te doen.

Ik wil nog even wachten en hen nog een kans geven vooraleer we een ambtenaar of wie dan ook sturen om tot bemiddeling over te gaan. Een volgende stap is het dwangtoezicht dat ik eventueel zal uitvoeren, in het geval er zelfs geen voorlopige twaalfden worden goedgekeurd op 17 of voor 26 maart. Ik ga beginnen met de ingebrekestelling.

Er zijn een aantal beschouwingen gemaakt over de constructieve motie. Mijnheer Kennes, dit is een vrij debat. Dit moet kunnen. Er is al uitvoerig op ingegaan bij de bespreking van het decreet. Als je dat doet, moet je omzichtig zijn en een aantal waarborgen invoeren. Je kunt natuurlijk nooit naar een systeem komen dat de dissident baas is. Je kunt dat niet, want ook in dat systeem moet je nog altijd een voordracht van schepenen hebben, gedragen door een meerderheid van de raad en door een meerderheid binnen elke fractie. Anders kom je bij het omgekeerde waarbij een dissident het goed of het slecht weer bepaalt. Dat zou niet mogen.

Er zijn ongetwijfeld nog meer aspecten, maar het is niet de bedoeling om dit vandaag uit te klaren. Ik geef ook een puur persoonlijke mening. Ik ga ook geen initiatief nemen omdat het geen deel is van het regeerakkoord. Het zal ongetwijfeld nog opnieuw ter discussie komen. Gelukkig worden we er niet elke dag mee geconfronteerd. Het is bij mijn weten de eerste keer dat we in zo'n geblokkeerde situatie zitten.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Lieven Dehandschutter tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het veralgemeend elektronisch stemmen

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Voorzitter, minister, collega's, tijdens de commissievergadering van 9 februari 2010 stelden enkele collega's en ik u reeds een vraag over de problematiek van het veralgemeend automatisch stemmen.

Ik grijp even terug naar uw antwoord van toen. U zei: "Ten gevolge daarvan hebben we beslist om dit op de agenda van het Overlegcomité te plaatsen. Dat overleg vond plaats op 3 februari jongstleden. Minister Muyters heeft het agendapunt namens de Vlaamse Regering aangekaart. Er is een notificatie van gemaakt. Daarin staat dat het Overlegcomité akte neemt van de vraag van de Vlaamse minister van Financiën om een interfederale werkgroep samen te roepen om het dossier betreffende het geautomatiseerde stemmen te bestuderen en de federale minister van Binnenlandse Zaken verzoekt deze werkgroep bijeen te roepen. Wij hebben natuurlijk aangedrongen op spoed. Dit overleg zal op donderdag 11 februari plaatshebben om 15 uur op het kabinet van Binnenlandse Zaken. Wij willen dat die BAFO (best and final offer) zo snel mogelijk wordt opgevraagd."

Deze vraag om uitleg is er dan ook op gericht om te informeren naar de stand van zaken. 11 februari ligt inmiddels al enkele weken achter ons. Het zou nuttig zijn om te vernemen of er intussen in dit dossier een positieve evolutie is waar te nemen.

Minister, heeft het aangekondigde overleg van 11 februari plaatsgehad? Zo ja, wat zijn de resultaten van dat overleg? Zo nee, waarom niet? Heeft de federale minister van Binnenlandse Zaken het zogenaamde BAFO ondertussen opgevraagd? Zijn er intussen al meer garanties dat het veralgemeend geautomatiseerd stemmen geïmplementeerd zal zijn

tegen de gemeenteraadsverkiezingen van 2012? Ik heb in mijn schriftelijke vraag niet geïnformeerd naar de komende federale verkiezingen, maar ik doe het nu mondeling.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Mijnheer Dehandschutter, ik dank u voor uw vraag, want daardoor moet ik zelf geen vraag indienen en kan ik mijn weekenduren aan andere zaken spenderen.

Minister, ik denk dat we niet moeten terugkomen op wat er al gezegd is. Er is hier al veel over gezegd. Vorige week waren er verkiezingen in Nederland. Omwille van problemen en omwille van verouderde toestellen, is men daar volledig afgestapt van het elektronisch stemmen. Men had problemen met de correctheid van de gegevens. Er liepen een aantal procedures. Men heeft er dus opnieuw gestemd met potlood en papier.

Misschien hebt u meer informatie, maar het kalf lijkt verdronken, als je de verkiezingen met een kalf vergelijkt. Het dossier ligt nog altijd op het bureau van mevrouw Turtelboom, federaal minister van Binnenlandse Zaken. Zij laat blijkbaar na om iets te doen, met als gevolg dat wij waarschijnlijk in 2012 opnieuw met potlood en papier zullen stemmen, wat wij als CD&V ten zeerste betreuren.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, collega's, ik dank jullie voor de nauwgezette opvolging van die belangrijke problematiek.

Het overleg heeft plaatsgehad op 11 februari jongstleden. Hierop werd het standpunt van de federale overheid en de drie gewesten meegedeeld. Ik geef een samenvatting van wat wij op het overleg hebben gehoord.

De vertegenwoordigers van mijn kabinet en van het kabinet van de minister-president hebben aangegeven dat het Vlaamse Gewest zo snel mogelijk duidelijkheid wenste te krijgen over de plannen van de federale overheid met betrekking tot het elektronisch stemmen, over de stand van zaken van de procedure van de lopende overheidsopdracht – de BAFO –, en duidelijke afspraken wilde over het verdere traject van de overheidsopdracht opdat die verder geen vertraging meer zou oplopen.

Het Waalse Gewest deelde mee dat de Waalse regering nog geen standpunt heeft ingenomen. Het dossier is in onderzoek op het kabinet van minister Furlan. Alternatieven voor het elektronisch stemmen, zoals bijvoorbeeld een geautomatiseerd telsysteem, worden onderzocht. De Waalse regering zal zich niet uitspreken over de kwestie vóór juni 2010.

Wat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreft, moet het parlement een beslissing nemen voor 31 maart 2010, zo niet zal de Brusselse Hoofdstedelijke regering een standpunt bepalen. De standpunten inzake het stelsysteem dat zal worden gebruikt, zijn verdeeld, maar de voorkeur gaat momenteel uit naar een elektronisch stelsysteem met 'ticketing', onder voorbehoud van de financiering ervan.

De federale overheid bevestigde dat er slechts twee opties zijn voor de federale verkiezingen van 2011: ofwel stemming met potlood en papier, ofwel stemming met de oude stelsystemen plus een experiment met een nieuw stelsysteem. Ze bevestigde ook dat er een vervolg zou komen aan de openbare overheidsopdracht en dat het belang van elke partij niet uit het oog zal worden verloren.

Op 22 februari 2010 vond er een bilateraal overleg plaats tussen mijn kabinet en het kabinet van minister Turtelboom om specifiek het verdere verloop van de overheidsopdracht verder te bespreken. Op dit overleg werd ons verzekerd dat de overheidsopdracht spoedig zou worden verder gezet, namelijk dat de drie geselecteerde bedrijven die dag nog of de volgende dag zouden worden aangeschreven met de vraag om een BAFO in te dienen. Men zei dat minister Turtelboom ook in het verdere verloop van de overheidsopdracht haar engagementen in het kader van de samenwerkingsovereenkomst met Vlaanderen stap voor stap zou nakomen. Het

zou de betrachting van minister Turtelboom blijven om bij de federale verkiezingen in 2011 het nieuwe elektronische stelsysteem te testen in één kanton per gewest, in die gewesten die dit wensen. De vertegenwoordiger van het kabinet-Turtelboom zou bij minister Turtelboom bepleiten dat het Agentschap voor Binnenlands Bestuur zou worden betrokken bij de keuze en de begeleiding van het proefproject in het Vlaamse Gewest. Minister Turtelboom zou ook formeel antwoorden op mijn brief van 8 december 2009 waarin ik aandrang om, na het overleg dat er tussen mijn kabinet en dat van Binnenlandse Zaken was geweest, zo spoedig mogelijk de lopende overheidsopdracht verder te zetten.

Ik kan de tweede vraag bevestigend antwoorden. De federale minister van Binnenlandse Zaken heeft de BAFO ondertussen opgevraagd. Hoewel ik nog geen officieel antwoord heb gekregen op mijn brief van 8 december aan minister Turtelboom, heb ik ondertussen via mijn administratie vernomen dat de uitnodigingen voor een best and final offer door minister Turtelboom op 1 maart werden verstuurd naar de drie bedrijven die voorkomen op de shortlist.

Het is bijzonder jammer, collega's, dat ik zolang heb moeten wachten en dat ik zolang heb moeten aandringen bij Binnenlandse Zaken, en dat er ondertussen 6 kostbare maanden verloren zijn gegaan. We kunnen alleen maar hopen dat de minister van Binnenlandse Zaken haar beloften over het verdere verloop van de overheidsopdracht zal nakomen.

Zoals ik al eerder antwoordde op de vragen van de heren Verfaillie en Dehandschutter van 9 februari 2010, is het verdere traject om te komen tot elektronisch stemmen afhankelijk van een heel aantal stappen die positief moeten worden afgerond. De overheidsopdracht voorziet in een eerste gunning van een prototype. Dit prototype moet door alle partijen grondig worden getest, geëvalueerd en bovendien gecertificeerd door een erkend controleorganisme. Ik heb dat uitvoerig uiteengezet op 9 februari 2010. Ik ga niet in op de details.

In het geval van gunstige evaluatie van het prototype kan het vervolgtraject worden aangevat. Het bestaat uit een tweede gunning met betrekking tot de uitrol van de hardware, de productie dus. Dat vergt een goedkeuring door de beide regeringen. Een derde gunning volgt met betrekking tot de software van de computers. Uiteraard nemen al die processen de nodige tijd in beslag, ten einde het goede functioneren en de integriteit van het stelsysteem te kunnen waarborgen.

Als alles een gunstig verloop kent, is het de bedoeling dat de federale overheid naar aanleiding van de federale verkiezingen van 2011 een 'experiment' organiseert in drie kantons, een in elk gewest. De Vlaamse overheid zal dat experiment van heel nabij volgen. De gemeente- en provincieraadsverkiezingen volgen een goed jaar later. Er rest dan bijzonder weinig tijd voor een volledige uitrol. We spreken over de productie van tienduizenden stemcomputers, de ontwikkeling van de software, testen, certificering, enzovoort.

Een garantie op het veralgemeende digitale stemmen in 2012 kan ik dus op dit ogenblik niet geven. Elk verder uitstel doet de kansen op een nieuw stelsysteem tegen de verkiezingen van 2012 verder slinken. Ik herhaal dat ik elke stap in het dossier nauwgezet opvolg.

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Minister, ik dank u voor uw antwoord en voor de stappen die u de voorbije weken hebt ondernomen. Het is duidelijk dat u alle mogelijke druk hebt gezet en alle mogelijke initiatieven hebt genomen om de zaak te bespoedigen. Ik stel ook vast dat de verschillende gewesten verschillende opties hebben. Dat is hun goede recht. Dat is de normaalste zaak van de wereld in een federaal land.

Maar ik stel ook vast dat het bij minister Turtelboom allemaal zeer, zeer, zeer, zeer moeizaam vooruitgaat. Er is vooruitgang, maar er moet herhaaldelijk worden aangedrongen vooraleer zij in beweging is te krijgen. Ik vind het heel kras dat minister Turtelboom aan u of aan uw medewerkers heeft gezegd dat voor de komende federale verkiezingen van 2011 het

veralgemeende terugkeren naar het stemmen met potlood en papier een volwaardige optie is en dat de andere optie is om de huidige stemcomputers, die met plak en lijm aan elkaar hangen, te gebruiken. Ik heb het hier al in de vorige commissiezitting gezegd: je krijgt dat in een tijd van verdergaande automatisering en informatisering en iedereen met de computer leren werken nooit uitgelegd aan de bevolking. Nederland is wat dat betreft een zeer slecht voorbeeld – ik zal mij onthouden van commentaar over de uitslag.

Ik heb er de vorige keer ook aan herinnerd dat het praktisch gezien in West-Vlaanderen, met één geautomatiseerd kanton, niet veel verschil maakt. Maar in de provincie Antwerpen, waar alleen de kantons Heist-op-den-Berg en Lier nog met potlood en papier stemmen, zou dat natuurlijk echt een terugkeer naar het stenen tijdperk zijn. En hoe men het in de stad Antwerpen allemaal praktisch moet gaan organiseren om voldoende mensen voor die stemopnemingsbureaus te mobiliseren, daarover moet men maar eens een volksraadpleging houden.

Slotom: voor 14 oktober 2012 tikt de tijd. De gemeente- en provincieraadsverkiezingen komen naderbij, zeker als je ziet welk traject een en ander nog moet doorlopen om dat veralgemeende geautomatiseerde stemmen in Vlaanderen te realiseren. Minister, wij vertrouwen erop dat u, vanuit uw verantwoordelijkheden en met uw mogelijkheden, blijvend druk zult blijven uitoefenen op de federale overheid om toch in 2012 hopelijk naar dat veralgemeende elektronische stemmen in Vlaanderen te kunnen overstappen.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Ik dank nogmaals mijn collega voor de perfecte timing van zijn vraag.

Minister, ik heb onthouden dat minister Turtelboom een best and final offer heeft verstuurd op 1 maart 2010. Ik weet natuurlijk niet hoeveel tijd de firma's hebben om daarop te antwoorden, en hoeveel tijd de minister dan heeft om de beste keuze te maken. Wat ik wel belangrijk vind, is dat nu al met Binnenlandse Zaken wordt onderzocht of de bestaande computers tenminste voor de verkiezingen van 2011 kunnen worden gebruikt.

Ten slotte, en ik spreek ook namens mijn collega van Koksijde: in West-Vlaanderen is het kiesarrondissement Veurne het enige dat met computers stemt. Wij zijn dus kandidaat voor het experiment met het nieuwe proefproject voor de verkiezingen van 2011. Dat zal ongetwijfeld met een gunstige electorale afloop kunnen gebeuren.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Het spreekt vanzelf dat we nieuwe technologie ook in ons kiessysteem moeten implementeren, maar het zou goed zijn, mocht er een beter systeem zijn dan het huidige. Zo zouden oudere mensen bijvoorbeeld een afdruk op papier moeten kunnen krijgen van hun stem, een ticket, zoals in de winkel.

Minister, ik steun u in uw pogingen, maar waarom duurt het in godsnaam zo lang om vooruitgang te maken in een dergelijk dossier?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Caron, u vraagt zich af waarom. Ik heb daar vroeger op geantwoord. Dit is onbegrijpelijk. Ik heb gewezen op wat ik heb gedaan om dat dossier vooruit te krijgen. Ik heb herhaalde pogingen gedaan, op alle mogelijke manieren. Uiteindelijk ging dit via het Overlegcomité en de werkgroep, en daarna was er nog eens een bilaterale bijeenkomst met het kabinet. Uiteindelijk is die brief niet de dag na onze bilaterale bijeenkomst verstuurd, zoals afgesproken, maar op 1 maart, ook wat later.

Mijnheer Verfaillie, in de brief waarin de BAFO wordt gevraagd, wordt gevraagd dat te doen binnen 14 kalenderdagen vanaf 1 maart. Die termijn loopt vanaf de ontvangst van de brief.

Dan moeten die BAFO's natuurlijk worden beoordeeld. Dat zal, nadat de technici dat hebben bekeken, gebeuren door de gezamenlijke commissie, waarbij het agentschap betrokken is.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■